

ΠΥΡΡΟΣ

Δυναμική
Επικοινωνία

ΔΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ-ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΩΝ ΗΠΕΙΡΩΤΩΝ ΤΗΣ ΔΙΑΣΠΟΡΑΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ 32 - 106 83 ΑΘΗΝΑ ● ΤΗΛ: 210-8233830 - FAX: 210-8238468 ● ΕΤΟΣ 4ο - ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 20, ΜΑΡΤΙΟΣ - ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2004 ● ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ: 1,47 ΕΥΡΩ

ΤΑ ΜΕΓΑΛΑ ΘΕΜΑΤΑ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ ΠΑΡΑΜΕΝΟΥΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΚΛΟΓΕΣ

ΟΙ ΕΚΛΟΓΕΣ στις 7 Μαρτίου 2004 ανέδειξαν τη νέα κυβέρνηση για την επόμενη τετραετία. Το κόμμα της Νέας Δημοκρατίας πήρε την εντολή να διαχειριστεί τις τύχες της χώρας και να αντιμετωπίσει τα μεγάλα θέματα και τις προκλήσεις της νέας εποχής. Και η επιτυχία της θα κριθεί στην πράξη, από την εφαρμογή των προεκλογικών της δεσμεύσεων και κυρίως από το πόσο θα πάρει υπ' όψη της τα λαϊκά αιτήματα.

Όσον αφορά την **Ηπειρο**, (η οποία εκπροσωπείται στη νέα κυβέρνηση από τον βουλευτή Ιωαννίνων **Σταύρο Καλογιάννη** - υφυπουργό ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ.), η διαδικασία της αναπτυξιακής της προοπτικής εντάσσεται, βεβαίως, στο γενικότερο σχεδιασμό. Ωστόσο, όπως κατά καιρούς όλοι τονίζουν, είναι μια περιφέρεια με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά. Χαμηλοί δείκτες ανάπτυξης, από τους τελευταίους στη χώρα μας και στην Ευρω-

παϊκή Ένωση, απομονωμένη επικοινωνιακά, υψηλός δείκτης ανεργίας και ερήμωση της ενδοχώρας.

Από την άλλη είναι μια περιοχή με συγκριτικά γεωγραφικά, πολιτιστικά και περιβαλλοντικά πλεονεκτήματα, τα οποία αν αξιοποιηθούν προς τη σωστή κατεύθυνση, μπορούν να την οδηγήσουν σε αναπτυξιακή προοπτική.

Το τρένο στην **Ηπειρο**, η **Εγνατία Οδός**, η **Ιόνια Οδός**, οι μεγάλοι οδικοί άξονες προς **Καρδίτσα** και **Τρίκαλα**, τα **αεροδρόμια** και τα **λιμάνια**, η **αξιοποίηση του φυσικού και ιστορικού πλούτου της περιοχής**, **παράμενουν τα μεγάλα ζητούμενα και σήμερα**.

Η **ζεύξη Ρίου - Αντιρρίου**, ένα αίτημα χρόνων των Ηπειρωτών, με συνεχείς αγώνες, γίνεται πραγματικότητα. Ωστόσο, δεν αρκεί, εάν δεν συνδυαστεί και με τα άλλα μεγάλα έργα.

Οι Ηπειρώτες οφείλουν, συσπειρωμένοι και ενωμένοι να τα διεκδικήσουν.

Ένα μεγάλο μέρος αυτού του αγώνα, πέφτει και στις πλάτες της **οργανωμένης Ηπειρωτικής Αποδημίας**, η οποία αποτελεί την άλλη, την «εκτός των τειχών» **Ηπειρο**.

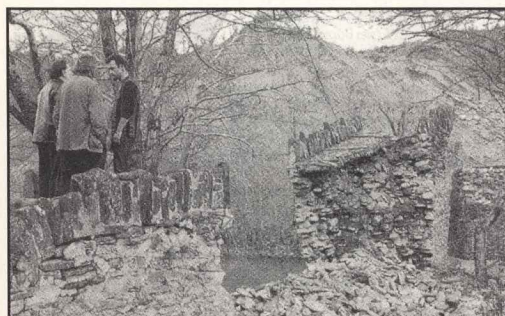
Έχει λόγο, έχει θέσεις, είναι παρούσα σε ό,τι αφορά την **Ηπειρο** και το έχει αποδείξει στη μέχρι τώρα μακρόχρονη διαδρομή της.

Οφείλουν, όμως, οι φορείς της, και κυρίως η **Πανεπειρωτική Συνομοσπονδία**, να διαμορφώσουν την πολιτική τους μακριά από αντιθέσεις και διχαστικές ενέργειες, για να ανταποκριθούν στα νέα δεδομένα.

Η **αμφίδρομη συνεργασία Ηπειρωτικών φορέων και Ηπειρωτικής Αποδημίας** είναι απαραίτητος όρος για τη διαμόρφωση ενός Πανεπειρωτικού Μετώπου για την προβολή και προώθηση των Ηπειρωτικών θεμάτων. Σε κάθε περίπτωση από μια τέτοια αντίληψη, μόνο η **Ηπειρος** και οι **Ηπειρώτες** θα ωφεληθούν.

SOS ΓΙΑ ΤΑ ΠΕΤΡΙΝΑ ΓΕΦΥΡΙΑ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ!

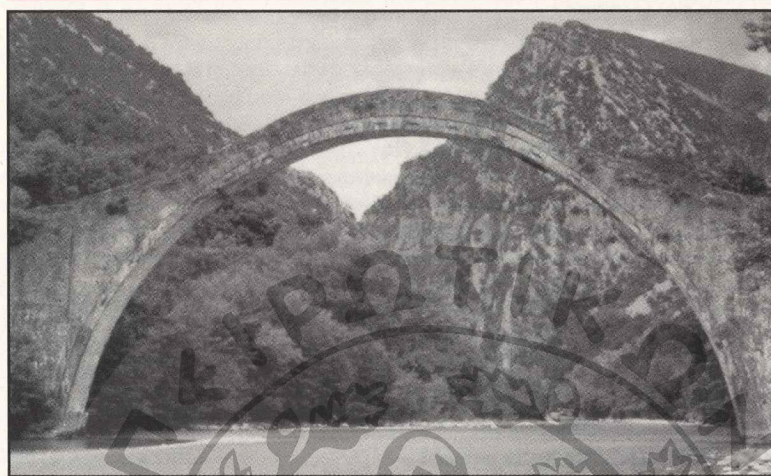
Μετά το Σούλι και το Ραδοβύζι, έπεσε και το Μεγάλο Γεφύρι στο Ζαγόρι

ΑΥΤΟ ΗΤΑΝ το Μεγάλο Γεφύρι στο Καβαλλάρι ή Γεφύρι της Γκάνας, όπως το απαθανάτισε με το πενάκι της η ζωγράφος Νίτσα Συνίκη - Παπακώστα. Χτίστηκε το 1730. Σήμερα είναι ερείπια, όπως φαίνεται στη φωτογραφία. Ελπίζουμε πως έστω και ξαναχτισμένο, να το ξαναδούμε...

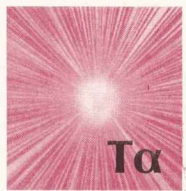
«Το Ηπειρωτικό Γεφύρι είναι λαϊκό αριστούργημα, σαν ένα κομμάτι από ραψωδία ομηρική. Και είναι για να το εκμεταλλεύονται ποίηση και μουσική μας ...» **Κ. ΠΑΛΑΜΑΣ**

ΘΑ ΑΦΗΣΟΥΜΕ ΝΑ ΠΕΣΕΙ ΚΑΙ ΑΥΤΟ;

Γεφύρι της Πλάκας 1866 -

ΤΟ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΟ μονότοξο γεφύρι στα Βαλκάνια, το Γεφύρι της Πλάκας, στα Τζουμέρκα της Πίνδου, έργο ανάγκης του απλού ανθρώπου και γι' αυτό μνημείο της ψυχής του, δεν θα πρέπει με τίποτα να έχει την τύχη του γεφυριού του Ντάλλα στο Σούλι, της Καμάρας του Μεσόπυργου στο Ραδοβύζι και του Μεγάλου Γεφυριού στο Ζαγόρι..... Σελ. 3

Τα Πύρινα

Η ΑΛΛΗ ΜΑΤΙΑ ΣΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ

«Η πέτρα είναι μεγάλη αρχόντισσα...»

■ ■ ■ **ΑΝ ΓΙΑ ΚΑΤΙ** περριφανεύονται οι Ηπειρώτες, είναι η ιστορία τους, ο πολιτισμός τους, το μοναδικό φυσικό περιβάλλον της περιοχής τους και η παροιμία ανθρώπων, που σημάδεψαν, όχι μόνο την Ήπειρο, αλλά την πατρίδα γενικότερα, όπως οι Εθνικοί Ευεργέτες. ■ ■ ■ **ΚΑΙ ΑΥΤΟ** δεν το ομολογούμε εμείς, ως Ηπειρώτες, αλλά όλοι οι Έλληνες. ■ ■ ■ **ΑΚΟΜΗ** και οι επισκέπτες από άλλες χώρες, όταν βρίσκονται στην Ήπειρο, μένουν έκθαμβοι από την ομορφιά του φυσικού περιβάλλοντος. ■ ■ ■ **ΕΓΡΑΦΕ** προ ημερών η Έλενα Ακρίτα, στη στήλη της στην εφημερίδα «ΤΑ ΝΕΑ» (3-4 Απριλίου 2004), ανάμεσα στα άλλα: «...Συγγνώμη, τα Ζαγοροχώρια, εμείς οι Έλληνες πώς και δεν τα καταστρέψαμε; Θέλω να πω, ως λαός, το διαθέτουμε αυτό το μοναδικό ταλέντο: κοινορτοποιούμε το κάλλος. Εκδικούμε τη μοναδικότητα. Εδώ πώς μας έκοψε η μαγιοτζέλα; Πώς διασώθηκε αυτός ο ευλογημένος τόπος; Σερβιανός από χωριό σε χωριό και δεν βλέπεις το κιτσαριό, τον ρεβανισισμό της ξεφτίλας πάνω στο πανάκριβο. Η πέτρα, αγάπη μου! Η πέτρα είναι μεγάλη αρχόντισσα! Δεν τη γονατίζει εύκολα. Εκεί στο φαράγγι του Βίκου, μου 'φυγε η μαγκιά...Αρχαιολογικό Μουσείο, Δημοτικό Μουσείο, Βυζαντινό, Μουσείο Βρέλλη με τα κέρνα ομοιώματα. Κατάθεση ψυχής ενός και μόνο ανθρώπου. Δεν μας παρατάτε με τη Μαντάμ Τισό; Εδώ ο χριστιανός μιλάει για την ιστορία μας, για τους αγώνες μας...Μια μαγική πολιτεία συναντήσαμε στο αρχαίο θέατρο της Δωδώνης. Μια κοίμημένη βασίλισσα. Τιμή εισόδου δύο ευρώ μόνον. Στο εξωτερικό για να δεις το απολύτως τίποτα, βγάζουν από τη μύγα ξέγκι. Στους Άγγλους, παράδειγμα, τους σκας ένα σκασιό λεφτά για το Μουσείο του Ξέρλοκ Χολμς. Πήγαν αυτοί τώρα κάνουν κοτζάμ μουσείο για ένα ανύπαρκτο πρόσωπο. Έναν ήρωα μυθιστορηματικό. Το παλτό του, η κάπα του, τα γυαλιά του δόκτορα Γουότσον. Και πάνε τα πρόβατα οι τουρίστες και πληρώνουν να δουν το τίποτα...Κι εμείς έχουμε τόσο ομορφιά, κληρονομιά, παράδοση, τόσο αλήθεια βρε αδελφέ. Και τη λεηλατούμε, την πετάμε στα σκατά...» ■ ■ ■ **ΔΙΑΦΩΝΕΙ** κανείς με τις επισημάνσεις της Έλενας Ακρίτα; Δεν είναι έτσι; Δεν είναι η Ήπειρος ένα απέραντο ιστορικό και φυσικό μνημείο; ■ ■ ■ **ΤΑ ΧΝΑΡΙΑ** της ιστορίας τα συναντάς σε κάθε σου βήμα. Αρχαία, βυζαντινά, σύγχρονα. Δωδώνη, Αχέρωντας, Αμβρακία, Σούλι και Πάργα, Γιάννενα και Θεσπρωτία, Πρέβεζα και Άρτα, μοναδικά στολίδια. Από οποία πλευρά και αν τα πιάσεις ακτινοβολούν. ■ ■ ■ **ΚΙ ΕΙΝΑΙ ΞΥΣΤΕΡΑ** τα άγρια σε ομορφιά βουνά μας, τα φαράγγια με τη χιλιόχρονη βλάστηση, οι καταρράκτες μας, τα ποτάμια μας, τα σπηλιά μας και οι καθαρές μας θάλασσες. ■ ■ ■ **ΚΑΙ Η ΠΕΤΡΑ**, πραγματικά, μεγάλη αρχόντισσα, που στολίζει καλντερίμια, καμπαναριά, εκκλησιές, αρχοντικά και ολόκληρα χωριά. ■ ■ ■ **ΚΑΙ ΤΑ ΓΕΦΥΡΙΑ ΜΑΣ**. Πάνω από 600 είναι τα πέτρινα γεφύρια στην Ήπειρο. Μοναδικό φαινόμενο, παγκοσμίως. Μονότοξα, δίτοξα και πολύτοξα. ■ ■ ■ **ΤΑ ΓΙΟΦΥΡΙΑ** των παππούδων μας, όπως σημειώνει ο **Σπύρος Μαντάς**, διέγραφαν τροχιές δέους πάνω από τους αιώνες, ταξιδεύοντάς μας στα μεταίχμια του θρύλου και της ιστορίας. ■ ■ ■ **ΣΗΜΕΡΑ**, εύθραυστες πια βέργες στις κοίτες ενός κόσμου που αλλάζει ραγδαία, κλείνουν το παραμύθι της ζωής τους, κουβαλώντας ανάμεσα στις πέτρες τους χιλιάδες μυστικά. ■ ■ ■ **ΚΙ ΞΥΣΤΕΡΑ ΠΑΛΙ** είναι κείνο το Ηπειρώτικο κλαρίνο που αντηχεί στα πανηγύρια, στα μεσοχώρια, όλο σχεδόν το χρόνο. ■ ■ ■ **ΑΥΤΑ** είναι οι πλούτος της Ηπείρου. Και σ' αυτόν τον πλούτο πρέπει να στηριχθούμε. ■ ■ ■ **Η ΗΠΕΙΡΟΣ** δεν μπορεί να γίνει σήμερα βιομηχανική περιοχή. Το μόνο που μένει είναι να αξιοποιηθούν όλα τα συγκριτικά πολιτιστικά και περιβαλλοντικά της πλεονεκτήματα. ■ ■ ■ **ΚΑΙ ΔΕΝ ΣΥΜΒΑΙΝΕΙ** κάτι τέτοιο, όταν πέφτουν τα γεφύρια της, όταν ερμηνώνουν τα χωριά της, όταν μολύνονται τα ποτάμια της, όταν θάβονται τα μνημεία της.

Ηπειρώτες και φίλοι της Ηπείρου καταθέτουν τις προσωπικές τους απόψεις για θέματα που τους συγκινούν και τους ενδιαφέρουν.

Με τον **ΤΑΣΟ ΠΟΡΦΥΡΗ***

Μνήμη Τάσου Χαλκιά

ΤΟΤΕ ΠΟΥ ΕΠΑΙΖΕΣ κλαρίνο και ράιζαν οι πέτρες, να πέσει βροχή στις χαραμάδες και λίγο χύμα φερτό με τον αγέρα, από το λειψό που κρατιέται στα βουνά και στα λιανά χωράφια, να πέσει ο σπόρος από αγριολούλουδα - άλλοι - ως μαουσοάκια, - για να προβάλουν το χρώμα και τα λιγνά ντελικάτα κορμιά τους, να τα τεντώσουν για να ακούσουν το ποδοβολητό των αναμνήσεων, τον αχό από τον Καλαμά και τον Αώ.

Τότε που έπαιζες κλαρίνο και η Νεμέρτοκα άλλαζε πλευρό για να σε ακούει καλύτερα, ο Πατέρας παιδεύονταν στα ξένα και η Μάνα δάκρυζε καθώς ζύμωνε το ψωμί και έπεφταν μέσα οι στάλες των καυμών της. Και το ψωμί φούσκωνε καθώς τα νερά του Γορμού από τις μπόρες στις βουνοκορφές, έπαιρναν τη λιάσα και τις παρόχθιες κλαίουσες ιτιές ως το σύνορο με τον Καλαμά.

Τότε που έπαιζες κλαρίνο και το σύννεφο ξεκινούσε από το Πάπιγκο και άπλωνε την αντάρα του στον κάμπο της Κόνιτσας, συνοδεύοντας το ποτάμι ως τα σύνορα, τα ποτάμια που δέχονταν τους θρήνους των βουνών και τα κορμιά που γλυστρούσαν από το «Ορεινό καταφύγιο» του Χρήστου Μπράβου:

Μην περπατήσεις τούτα τα βουνά

η Μάνα λέει δεν κάνει

να πατάμε πεθαμένους.

Τότε που έπαιζες κλαρίνο κι ο Νίκος Εγγονόπουλος έγραφε τον Σίμωνα Μπολιζάρ αφήνοντας στην άκρη τον Οδυσσέα Ανδρούτσο κι έσωσαν το ποίημα οι στίχοι:

Είχαμε περάσει ήδη την παλιά μεθόριο:

Πίσω μακριά το Λεσκοβίκι, είχαν ανάψει φωτιές

κι ο Στρατός ανέβαινε μέσα στη νύχτα προς τη μάχη

κι ακούγονταν κι όλα οι γνώριμοι της ήχοι.

Πάλι κατέρχονταν σκοτεινή συνοδεία

ατέλειωτα λεωφορεία με τους πληγωμένους.

Κι ο άλλος πούχε ξεχάσει το Αιγαίο για τα ψηλά βουνά, τα πρασινόμαλλα και γαλανομάτικα ποτάμια κι άκουγε τις φωνές των λαβωμένων:

Όμως εμείς το μόνο που προσέχαμε ήταν εκείνες οι φωνές μέσα στα σκοτεινά

που ανέβαιναν καυτές ακόμα από την πίσσα του βυθού ή το θειάφι:

όι-όι Μάνα μου, όι-όι Μάνα μου.

Κι ο τρίτος έκρινος, που έσβυσε πιότερο ψυχή κι ανάμνηση παρά κορμί, σε μια κλι

νική της οδού Τροίας στην Αθήνα το Φλεβάρη του 1941, ο Γιώργος Σαραντάρης,

μόλις 33 χρονών:

Λένε πως ή Άνοιξη ξανά

Πρώτα θα κάνει φόνο

Πότα θα κάνει φόνο

Κι ύστερα θα πεθάνει

Λένε πως ή Άνοιξη ξανά

Έχει φιλήσει όλους

Τα παλληκάρια έφυγαν

Έμειναν οι κοπέλλες

* Ο Τάσος Πορφυρής είναι ποιητής, κατάγεται από τον Άγιο κοσμά (πρώην Κουκουσιούς) Ιωαννίνων

Δυναμώνουν οι φωνές για την προστασία των πέτρινων γεφυριών ΨΗΦΙΣΜΑ ΓΙΑ ΤΗ ΣΩΤΗΡΙΑ ΤΟΥ ΓΕΦΥΡΙΟΥ ΤΗΣ ΠΛΑΚΑΣ

Η ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ενός βιβλίου, για τα μοναδικά πολιτιστικά μας στολίδια, τα πετρογέφυρα, έδωσαν την ευκαιρία να δυναμώσουν οι φωνές για την προστασία τους.

Την Τετάρτη 18 Φεβρουαρίου 2004, το Κέντρο Μελέτης Πέτρινων Γεφυριών, το Αρχείο Γεφυριών Ηπειρώτικων και η εφημερίδα «Πύρρος», οργάνωσαν στην Αθήνα, στη Στοά Βιβλίου μεγάλη εκδήλωση, αφιερωμένη στα πέτρινα γεφύρια της Ελλάδος και ειδικότερα σε αυτά της Πίνδου.

Παρουσιάστηκε το βιβλίο «Περί πετρογέφυρων» και μίλησαν η **Σοφία Αγερινού-Κολώνια** καθηγήτρια του Ε.Μ.Π., η **Κατερίνα Πολυμέρου-Καμυλάκη** διευθύντρια του Κέντρου Λαογραφίας Αθηνών και ο συγγραφέας **Δημήτρης Παπαχρήστος**.

Ο **Σπύρος Μαντάς**, δημιουργός του Αρχείου Γεφυριών Ηπειρώτικων, πρόεδρος του Κέντρου Μελέτης Πέτρινων Γεφυριών και με αφορμή την πρόσφατη κατάρρευση τριών σημαντικών γεφυριών (Ζαγόρι, Ραδοβύζια και Σούλι), ανέπτυξε το θέμα «Τά γεφυρισμένα πετρογέφυρα και το Γεφύρι της Πλάκας». Για το τελευταίο εξεδόθη το παρακάτω ψήφισμα:

Σήμερα 18 Φεβρουαρίου 2004, εδώ,

στη Στοά Βιβλίου, όλοι εμείς, μέλη και φίλοι του Κέντρου Μελέτης Πέτρινων Γεφυριών,

ΑΠΑΙΤΟΥΜΕ, ΕΠΙΤΕΛΟΥΣ, ΤΟ ΓΕΦΥΡΙ ΤΗΣ ΠΛΑΚΑΣ ΝΑ ΣΩΘΕΙ, από τον πνιγμό στα αδιαφανή νερά μιας ακόμα τεχνητής λίμνης, από τη γελοιοποίηση που επιφυλάσσει η μεταφορά του σε μια άλλη, ασήμαντη, κοίτη, από την κατάρρευση, που η αδιαφορία και η εγκατάλειψη μοιραία το οδηγούν.

Το Γεφύρι της Πλάκας, στα Τζουμέρκα της Πίνδου, έργο ανάγκης του απλού ανθρώπου και γι' αυτό μνημείο της ψυχής του, δεν θα πρέπει με τίποτα να έχει την τύχη του γεφυριού του Ντάλλα στο Σούλι, της Καμάρας του Μεσόπυργου στο Ραδοβύζι και του Μεγάλου Γεφυριού στο Ζαγόρι. Και τα τρία αυτά κατέρρευσαν, πρόσφατα, θύματα άγνοιας, γραφειοκρατίας και ανευθυνότητας ήδη αρμοδίων. Ειδικά το Γεφύρι της Πλάκας, κόντρα στον αμείλικτο ρου του Χρόνου και του Αράχθου, πρέπει να συνεχίσει να επικοινωνεί το Χθες με το Σήμερα, γιατί πρόκειται για το μεγαλύτερο μονότοξο πετρογέφυρο στα Βαλκάνια, γιατί συνδέθηκε με πολλά και σημαντικά περιστατικά της νεότερης ιστορίας μας, γιατί στερώσε, αιώνια, με θρύλους και παραδόσεις

Στιγμιότυπα από την εκδήλωση. Στο βήμα ο Σπύρος Μαντάς.

στη συλλογική μας μνήμη, γιατί με την τέχνη και την τεχνική του προκρίνεται πρώτο, εκεί που η λαϊκή γεφυροποιία κατέθεσε αριστουργήματα!

Το πιο αντιπροσωπευτικό σε τόλμη και ομορφιά γεφύρι της Ηπείρου!

Του **ΑΝΔΡΕΑ ΡΙΖΟΥ**

ΤΟ ΕΦΤΙΑΞΕ Ο ΜΑΣΤΡΟ - ΚΩΣΤΑΣ ΜΠΕΚΑΣ ΑΠΟ ΤΑ ΠΡΑΜΑΝΤΑ

ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ ΤΟΥ 1863. Στην τουρκοκρατούμενη Ήπειρο, κάτω από τους Ραφτανάιους, στη θέση Πλάκα, (στα σημερινά σύνορα των νομών Άρτας και Ιωαννίνων) εκεί που ριχνόμαστε απέναντι στα μέρη του Ξηροβουνίου, έχει στηθεί τρικούβετρο γλέντι. Σφαχτά, κλαρίνα και διπλογυριστοί χοροί από τους Τζουμερκιώτες, που κατόρθωσαν να ζεύξουν με πέτρινο γεφύρι τον ορμητικό Αράχθο και ναβάλουν τέλος στα μαρτυρία τους και στις δυσκολίες επικοινωνίας με τα γύρω χωριά και την Άρτα.

«Αλλ' όμως, καθ' ην ώραν υπό των εκπροσώπων των χωρίων παρευρισθέντες εις τους μαστόρους υπαίθριον γεύμα πανηγυρικών επί τη περπατήσει του έργου, εκκωφαντικός κρότος, σείσας τα πέριξ, επεσφράγισε την καταστροφήν. Η γέφυρα, έργο του Κονιτωτή Μάστορ Γιώργη, είχε καταρρεύσει, είχε μεταβληθεί εις σωρόν λίθων. Το γεύμα διελύθη. Η έκπληξις μετετράπη εις απογοήτευσιν. Απελπίσας αφάνταστος κατέλαβε τους πάντας, καταισχύνη δε και ταπεινώσις τους μαστόρους διά το «ρεζιλίκι», γράφει ο Μελοσουργιώτης εκπαιδευτικός **Νίκος Παπακώστας** στο μνημειώδες έργο του «Αθαμνικά» (1967).

Την αμηνανία διαδόθηκε η ψυχραιμία. Το έργο έπρεπε οπωσδήποτε να κατασκευαστεί. Δεν υπήρχε άλλη διέξοδος για ζωντανά και ανθρώπους, οι οποίοι μαστιζόμενοι από τη βροχή και το ψύχος, ανέμενον μαρτυρικά επί ημέρες την πτώση των υδάτων του ποταμού για να περάσουν.

Εκλήθη τότε ο **Πραμνιωτής μαστρο - Κώστας Μπέκας**, ο οποίος είχε παραγκωνισθεί στην πρώτη πρόσκληση κατασκευής της γέφυρας.

Ο Κώστας Μπέκας πρέπει να γεννήθηκε γύρω στα 1825. Ακολουθώντας, από μικρό παιδί, τις Τζουμερκιώτικες οικοδομικές κομπανίες έμαθε καλά την τέχνη του χτίστη μαστορά. Συγκρότησε δική του ομάδα εργασίας και ανέλαβε μεγάλα έργα.

Στις αρχές Ιουλίου 1866 άρχισε την κατασκευή του Γεφυριού της Πλάκας, με βάση τη νέα συμφωνία που είχε κάνει με τους δημογέροντες της περιοχής. Έπρεπε να τελειώσει σύντομα, γιατί τα πρωτοβρόχια έρχονταν και οι εργασίες κινδύνευαν. Τα κατάφερε ο μαστρο - Μπέκας και τελείωσε το γεφύρι τον Σεπτέμβριο του ίδιου έτους. Εργασία τεχνική, καλή, ζηλευτή.

Σημειώνει ο **Νίκος Παπακώστας**: Από κάθε αρχιτέκτονα, και εν γένει από κάθε ειδήμονα που διέρχεται από την Πλάκα, η γέφυρα αποσπά τον θαυμασμό και την εκτίμηση για τον πρωτομάστορα Κώστα Μπέκα. Η γέφυρα είναι μονότοξο μήκους υπέρ τα 40 και ύψους 12 μέτρα, ουδόλως

από αιώνως κλωνισθείσα και αρίστη σε εμφάνιση οικοδομικής εργασίας. Οι διαστάσεις της γέφυρας είναι: ύψος από τον πυθμένα της κοίτης 20 μ., άνοιγμα σε μήκος 137 πόδια, πλάτος στο ψηλότερο σημείο του τόξου 3.20 μ., διευρυνόμενο προς τα άκρα, στερούμενο δε απ' αρχής των εκατέρωθεν χελένων.

Ενδεικτικό της αξίας του έργου είναι και το γεγονός πως όταν μια ομάδα τεχνικών, από το γαλλικό συνεργείο που κατασκεύαζε τον Ισθμό της Κορίνθου, επιστρέφοντας από ένα ταξίδι τους στα Γιάννενα, αντίκρισαν το γεφύρι της Πλάκας, ήταν τέτοια η εντύπωση που τους προέβλεψε, που θέλησαν και ζήτησαν να γνωρίσουν από κοντά τον κατασκευαστή του. Τιμητικά τότε ο επικεφαλής τους, χάρισε στον Κώστα Μπέκα, ομορφή κορδέλα μέτρησης, μήκους πέντε μέτρων, λεπτοκομμένη και με δερμάτινη πολύτιμη θήκη.

Έργα του Κώστα Μπέκα που ξεχωρίζουν ακόμη είναι το Γεφύρι της Καλεντινής, το γεφύρι της Σαρακινής στη Θεσσαλία και η εκκλησία της Αγίας Παρασκευής στα Πράμαντα.

Ο Κώστας Μπέκας πέθανε στα Πράμαντα το 1899, σε ηλικία περίπου 75 χρονών.

Ο ερευνητής **Σπύρος Μαντάς**, ο οποίος μελέτησε και μελέτα πάνω από 600 γεφύρια στην Ήπειρο, γράφει για το Γεφύρι της Πλάκας:

«...Είναι μονότοξο, όπως η συντριπτική πλειοψηφία των Ηπειρώτικων πετρογεφυριών και είναι ενταγμένο μέσα στο χώρο κατά τέτοιο τρόπο, ώστε όχι μόνο δεν προσβάλλει το γύρω τοπίο, αλλά απεναντίας καταφέρει να προεκτείνει τη φύση! Είναι συνδεδεμένο με πολλά και σημαντικά περιστατικά της νεότερης ιστορίας μας. Κι ακόμη, η όλη κατασκευή του έχει φορτιστεί με τέτοιες ιστορίες και τόσους θρύλους, που δικαιολογημένα προτείνεται σαν το πιο αντιπροσωπευτικό σε τόλμη και ομορφιά γεφύρι της Ηπείρου! Σήμερα, με στοιχεία πια αναμφισβήτητα, μπορούμε να πούμε ακόμη παραπέρα: να θεωρήσουμε το γεφύρι της Πλάκας ως το πιο εντυπωσιακό μνημείο του είδους σε ολόκληρη τη Βαλκανική, χώρο δηλαδή που η λαϊκή γεφυροποιία κατέθεσε αριστουργήματα».

Κι όμως ο «Παρθενώνας» των Τζουμερκών, όπως έχει χαρακτηριστεί το Γεφύρι της Πλάκας, για το μεγάλο και την ομορφιά του, που στέκει εδώ και 138 χρόνια αγέρωχο, σε πείσμα του χρόνου, σεισμών και καταποντισμών (μεγάλος

σεισμός το 1967 στα Τζουμέρκα το άφησε ανέπαφο), κινδυνεύει με κατάρρευση σήμερα από την ανθρώπινη αδιαφορία.

Χρόνια και χρόνια οι Τζουμερκιώτικοι φορείς, φορείς πολιτισμού και οικολογίας, επιστήμονες και ευαίσθητοι πολίτες υψώνουν στεντόρια τη φωνή: **Σώστε το γεφύρι, αξιοποιείστε τον περιβάλλοντα χώρο. Να αποτελέσει πηγή θαυμασμού, γνώσης και ομορφιάς για όλους.**

Το Γεφύρι της Πλάκας, μαζί με το **κοντινό κτίριο του Τελωνείου**, στο οποίο έγινε η περίφημη συνάντηση των ανταρτικών δυνάμεων το 1944, υπό τους Άρη Βελουχιώτη και Ναπολέοντα Ζέρβα, μαζί με τα **ιστορικά εκκλησιαστικά μνημεία της περιοχής** και με την **ανεπαλήπτη ομορφιά της χαράδρας του Αράχθου**, αποτελούν τα στολίδια για την περιοχή, πάνω στα οποία μπορούν να αναπτυχθούν τα πολιτισμικά δραστηριότητες, με σεβασμό στην ιδιαιτερότητά της.

Με τους αγώνες των Ηπειρώτων και των Τζουμερκιωτών κείναι φαινόταν να γίνεται τελευταία για το Γεφύρι της Πλάκας, εκ μέρους κυρίως των Νομαρχιακών και Τοπικών Αυτοδιοικήσεων Άρτας και Ιωαννίνων.

Οστόσο ο μεγάλος κίνδυνος είναι η κατασκευή του φημολογούμενου υδροηλεκτρικού φράγματος στον Άγιο Νικόλαο Δαφνιστής Άρτας. Άλλοι ήθελαν, με αφορμή αυτό το έργο, να βυθίζεται κατά διαστήματα το γεφύρι και άλλοι...να μεταφέρεται!

Δυστυχώς, ο μαστρο - Κώστας Μπέκας δεν είχε προβλέψει τις επερχόμενες εξελίξεις και σήμερα το Γεφύρι της Πλάκας αποτελεί την έρδα μεταξύ εταιρειών και των ανθρώπων που αγαπούν τη λαϊκή μας κληρονομιά.

Σημειώτων δε, πως τρεις φορές το Υπουργείο Πολιτισμού έχει ανακηρύξει το γεφύρι «...διατηρητέο μνημείο, χρήζον ιδιαίτερας προστασίας» (ΦΕΚ 162/Β/2.3.1971, ΦΕΚ 621/Β/22.8.1972 και ΦΕΚ 493/Β/30.7.1992), ενώ ο ΕΟΤ, με επίσημο έγγραφο του, τάχθηκε κατά της δημιουργίας του φράγματος.

Δύο εθνικοί μας ποιητές, ο καθένας με τη δική του αίσθηση, μας δίνουν το μέγεθος της λαϊκής αυτής δημιουργίας:

Ο **Κωστής Παλαμάς** έγραψε: «Της Άρτας το γεφύρι είναι λαϊκό αριστούργημα, σαν ένα κομμάτι από ραφωδία ομηρική. Και είναι για να το εκμεταλλεύονται ποίηση και μουσική μας όσο υπάρχουν...». Θέλουμε να πιστεύουμε, χωρίς υπερβολή, αυτό ισχύει και για το γεφύρι της Πλάκας.

Ο **Διονύσιος Σολωμός** τόνιζε: «...Η πέτρα έχει φωνή και μιλάει...». Και οι πέτρες του Γεφυριού της Πλάκας, «φωνάζουν» απαρακάτως, όσο μικροί απεργάζονται σχέδια απο-αρμολογήσει τους.

“ ΠΥΡΡΟΣ ”
ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ 32
106 83 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ.: 210 - 82 33 830
FAX: 210 - 82 38 468
ΚΙΝ: 6947 - 697420
Δυναμική Επικοινωνία

ΔΙΗΜΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ - ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΩΝ ΗΠΕΙΡΩΤΩΝ ΤΗΣ ΔΙΑΣΠΟΡΑΣ
● ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ: **ΜΑΡΙΑ ΛΑΜΑΡΗ** ● ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: **ΑΝΔΡΕΑΣ ΡΙΖΟΣ**
ΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ - ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ «Πέτρα»
ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ 32, 106 83 ΑΘΗΝΑ, ΤΗΛ.: 210 82.38.468
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ: **Θ. ΠΑΠΑΝΗΛΙΟΥ ΚΑΙ ΣΙΑ, ΜΑΝΤΖΑΚΟΥ 3, ΑΘΗΝΑ**
ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ ΕΤΗΣΙΩΣ: ΦΥΣΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ 15 ΕΥΡΩ - ΑΕΛΦΟΤΗΤΗΣ, ΣΥΛΛΟΓΟΙ: 30 ΕΥΡΩ
ΔΗΜΟΙ - ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ - ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ - ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ: 60 ΕΥΡΩ - ΑΛΛΕΣ ΧΩΡΕΣ ΕΥΡΩΠΗΣ: 30 ΕΥΡΩ - ΥΠΟΛΟΙΠΕΣ ΧΩΡΕΣ 30 ΔΟΛΑΡΙΑ ΗΠΑ
Οι απόψεις που εκφράζονται στα ενυπογράφω κείμενα δεν εκφράζουν απαραίτητα και τη γνώμη της εφημερίδας
- Αυσχρήριστος η παρατύπωσης -

Ο Αμβρακικός κόλπος κινδυνεύει!

Του ΚΩΣΤΑ ΖΑΧΑΡΟΥ

Ο ΑΜΒΡΑΚΙΚΟΣ κόλπος, η πρώτη επαφή μας με τη θάλασσα (των παλιότερων), η καλοκαιρινή μας διέξοδος από τον μικρόκοσμο του χωριού στα χρόνια που οι μετακινήσεις ήταν δύσκολες, οι καλοκαιρινές μικρές αποδράσεις, που τότε φάνταζαν μεγάλες και που τόσο τρυφερά περιέγραψε στο μυθιστόρημα και το ομώνυμο κινηματογραφικό του έργο ο Ντ. Δημόπουλος, «Τα δελφινάκια του Αμβρακικού», κινδυνεύει!

Το Νομαρχιακό Συμβούλιο Αιτωλοακαρνανίας ενέκρινε την επέκταση των κρατικών εγκαταστάσεων πετρελαιοειδών στην περιοχή της Αμφιλοχίας, παρά την αρνητική στάση των όμορων δήμων Άρτας και Πρέβεζας και τις έντονες διαμαρτυρίες πολιτών, καθώς και του τοπικού τύπου. Παραβιάζοντας επιπλέον τη διεθνή συνθήκη ΡΑΜ-ΣΑΡ, που αναφέρεται στην προστασία του υγροβιότοπου.

Σήμερα, ο Αμβρακικός Κόλπος θεωρείται από τους πλέον ανέπαφους υγροβιότοπους της Ευρώπης. Περισσότερα από 280 είδη πουλιών έχουν παρατηρηθεί, μεταξύ των οποίων σπάνια και απειλούμενα είδη, όπως ο **αργυροπελεκάνος**, η **χαλκόκοτα**, ο **στικταετός** κτλ. Ο Αραχθός και ο Λούρος, που ε-

Ενας από τους σημαντικότερους υγρούς βιότοπους της χώρας μας, κινδυνεύει από την προγραμματιζόμενη επέκταση των εγκαταστάσεων πετρελαιοειδών στην περιοχή της Αμφιλοχίας

Ο φάρος της Κόπραινας, στον Αμβρακικό Κόλπο. (Φωτ. Άγγελου Παπασιώρου)

κβάλλουν στη βόρεια πλευρά του Κόλπου, σχηματίζουν ένα εκτεταμένο δίκτυο υφάλμυρων λιμνοθαλασσών, αμμωδών νησίδων, καλαμιώνων, καταφύγιο θηραμάτων και ένα ιδιαίτερα σημαντικό τόπο αναπαραγωγής πολλών σπανίων ειδών, αποδημητικών και υδροβίων πτηνών.

Στο πλαίσιο προγραμματίων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης πολλά σχολεία επισκέπτονται την περιοχή, όπου στην Κόπραινα λειτουργ-

γει **Μουσείο Φυσικής Ιστορίας**, καθώς και **Κέντρο Ερευνας και Πληροφόρησης στη Σαλαώρα**.

Η περιοχή του Αμβρακικού Κόλπου, λόγω της οικολογικής της σπουδαιότητας, έχει ενταχθεί στο **Ευρωπαϊκό Οικολογικό Δίκτυο** για την προστασία της άγριας πανίδας και προώθησης της αειφόρου ανάπτυξης με την ονομασία «**NATURA 2000**». Το γεγονός της χρηματοδότησης δράσεων, όπως το «**NATURA 2000**», από το Γ' Κοινο-

τικό Πρόγραμμα Στήριξης (της Ευρωπαϊκής Ένωσης), έδωσε τη δυνατότητα στον **Μιχάλη Παπαγιάννη** (ως ευρωβουλευτή) να καταθέσει ερώτηση στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, καλώντας τις αρμόδιες υπηρεσίες της να ερευνήσουν κατά πόσο έχουν επαρκώς μελετηθεί και εκτιμηθεί οι επιπτώσεις για το οικοσύστημα από μια τέτοια επιχειρηματική δραστηριότητα. Παράλληλα ζητείται να ανακληθεί η υλοποίηση κάθε απόφασης που θα έχει αρνητικές επιπτώσεις στο οικοσύστημα και την ανθρώπινη υγεία.

Επιτέλους, δεν μπορεί να θυσιάζονται όλα στο βωμό του κέρδους. Δεν εκχωρήσαμε σε κοντόθωρους τοπικούς άρχοντες κανένα δικαίωμα να διαχειρίζονται εν λευκώ θέματα που σχετίζονται με την ποιότητα της ζωής μας και το μέλλον. Το θέμα μας αφορά και οφείλουμε να συμβάλουμε, στο μέτρο των δυνατοτήτων μας, όχι μόνο στην ανάκληση της απαράδεκτης απόφασης για ανάπτυξη ρυπογόνων δραστηριοτήτων, αλλά και στην περιστολή αυτών που ήδη υπάρχουν.

Γιατί ο Αμβρακικός, το Μενίδι, η Σαλαώρα, η Κορωνησία, δεν είναι για μας μόνο μνήμες με έντονη συναισθηματική φόρτιση, αλλά μέρη ζωντανά και φιλόξενα στις τωρινές αποδράσεις των διακοπών μας.

(Από τα «**ΝΕΑ ΤΟΥ ΠΕΤΑ**»)

ΜΙΑ ΔΕΥΤΕΡΗ ΠΛΗΓΗ ΤΟΥ ΑΜΒΡΑΚΙΚΟΥ

Ο ΠΩΣ ΕΙΧΑΜΕ αναφέρει στα προηγούμενα φύλλα της εφημερίδας μας, μια πληγή του Αμβρακικού είναι οι τράτες, που με την παράνομη αλιεία τους αδειάζουν τον Αμβρακικό από τα ψάρια. Η δεύτερη και πιο χειρότερη πληγή είναι η ρύπανση. Ήδη είχαμε γράψει στο προηγούμενο φύλλο για τη ρύπανση του Αμβρακικού που προέρχεται από τα αστικά λύματα. Όπως αναφέραμε η πολιτεία μέσω των βιολογικών καθαρισμών κάνει προσπάθεια να περιορίσει το είδος αυτό της ρύπανσης. Υπάρχει και μια άλλη ρύπανση, πιο ύπουλη και πιο επικίνδυνη. Είναι η ρύπανση που προέρχεται από τα φυτοφάρμακα.

Ο κάμπος της Άρτας διασχίζεται από πολλά αποστραγγιστικά αulάκια. Τα λιπάσματα που λιπαίνουν τα χωράφια και τα φυτοφάρμακα που ρίχνουν για να σκοτώσουν τα παράσιτα, επικάθονται στο έδαφος και με τις βροχές παρασύρονται και μέσα από τα αulάκια-τάφρους οδηγούνται στη θάλασσα του Αμβρακικού. Επίσης μέσα από τα αποστραγγιστικά αυτά αulάκια, οι άνιχτοι και τα

Η ΡΥΠΑΝΣΗ ΑΠΟ ΦΥΤΟΦΑΡΜΑΚΑ ΚΑΙ ΛΥΜΑΤΑ

θεωρούν εύκολη αποχετευτική λύση, για να ρίξουν τα δικά τους απόβλητα, όπως τα λύματα των χοιροστασιών, λύματα εργοστασίων, κ. ά. Μια μεγάλη τάφρος-αulάκας, πλάτους 15 μέτρων, που συγκεντρώνει άλλα μικρότερα αποστραγγιστικά αulάκια, είναι της Βίγλας-Σαλαώρας. Λόγω της ιδιομορφίας του εδάφους, η περιοχή αυτή είναι χαμηλότερη από τη στάθμη της θάλασσας, έχει κατασκευασθεί αντιστάσιο στη Βίγλα που ωθεί τα βρόχινα νερά στη θάλασσα. Ο αulάκας αυτός έχει γίνει αλιευτικό καταφύγιο για πολλές βάρες επαγγελματιών και ερασιτεχνών ψαράδων των χωριών της γύρω περιοχής.

Όπως πληροφορηθήκαμε από το χωριό, αλλά και όπως διαβάσαμε από τον ημερήσιο αθηναϊκό τύπο (Έθνος 16-4-04), εντοπίστηκαν μέσα στον αulάκα της Σαλαώρας νεκρά ή ημιθανή ψάρια βάρους 2 και 2,5 κλών το καθένα. Τα μεγάλα ψάρια που εντοπίστηκαν και συλλέχτη-

καν από τους ψαράδες είναι περισσότερα από 100, χωρίς να υπολογίζονται εκείνα που βρίσκονται στο βυθό.

Ο προϊστάμενος της Κτηνιατρικής Υπηρεσίας Πρέβεζας κ. Σπύρος Παπουτής, σημειώνει ότι ο θάνατος των ψαριών προήλθε από ασφυξία. Τόσο το λιμεναρχείο όσο και άλλοι επιστημονικοί φορείς πήραν δείγματα νερού και ψαριών προκειμένου να τα αναλύσουν.

Οι ψαράδες εκφράζουν την έντονη ανησυχία τους γι' αυτό το φαινόμενο. Πιστεύουν δε ότι τα ψάρια φθάνουν από απόβλητα που έφθασαν στον Αμβρακικό από χωματερή ενσποθέσης φλούδας πορτοκαλιού.

Το φαινόμενο αυτό που παρατηρήθηκε στον αulάκα της Σαλαώρας ήταν αναμενόμενο. Ο Δήμος Αμβρακικού μαζί με την Νομαρχία Άρτας πρέπει να σκύψουν στο πρόβλημα που παρουσιάστηκε και να δώσουν λύση. Η πρόχειρη εκτίμηση από τη Νομαρχία Άρτας «Ε! Δεν έγι-

νε και τίποτα με 5-6 ψόφια ψάρια», δεν δίνει λύση στο πρόβλημα. Το πρόβλημα είναι υπαρκτό κι αυτό είναι η αρχή, διότι θα υπάρξουν και χειρότερα. Οι υπηρεσίες κάνουν πρόληψη και δεν περιμένουν να δημιουργηθεί πρώτα το πρόβλημα και μετά να εκτιμήσουν το τί λύση θα δώσουν.

Εμείς κρούουμε τον κώδωνα του κινδύνου και να το λάβουν σοβαρά υπ' όψιν.

Οι λύσεις κατά την άποψή μας είναι, να γίνονται συχνοί έλεγχοι για να εντοπιστούν τους παραβάτες που ρίχνουν τα απόβλητα στα επί μέρους αulάκια, να γίνονται μετρήσεις για την ποιότητα του νερού και να γίνει βιολογικός καθαρισμός στην έξοδο του αντλιοστασίου της Βίγλας, έτσι ώστε το νερό που παροχετεύεται στον Αμβρακικό να είναι καθαρό. Πρέπει να γνωρίζουν ότι ο αulάκας της Σαλαώρας είναι και βιότοπος. Μέσα στις καλαμιές φωλιάζουν πολλά υδρόβια πουλιά.

ΝΙΚΟΣ ΠΑΝΕΛΛΗΣ

(Από την εφημερίδα «**ΚΟΡΩΝΗΣΙΑ**»)

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΣΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ του «ΠΥΡΡΟΥ» φθάνουν από συμπατριώτες και φίλους συγγραφείς, βιβλία και εκδόσεις. Η εφημερίδα μας, ιδιαίτερα ευαίσθητη στην πνευματική παραγωγή, καταβάλλει κάθε προσπάθεια να την γνωστοποιήσει. Προς το σκοπό αυτό έχει καθιερώσει μόνιμη σελίδα για το Ηπειρωτικό βιβλίο και τους Ηπειρώτες συγγραφείς. Τις παρακάτω εκδόσεις είχαν την καλοσύνη να μας αποστείλουν οι συγγραφείς και οι εκδοτικοί οίκοι, τους ευχαριστούμε και εν καιρώ θα προσπαθήσουμε να τις παρουσιάσουμε αναλυτικότερα:

● **ΔΗΜΗΤΡΗ ΚΛ. ΡΟΚΟΥ:** «Νόμος Πλαίσιο 1268/82 για την Ανώτατη Παιδεία, πριν-κατά και μετά είκοσι έτη». Εναλλακτικές εκδόσεις, 2003.

● **ΔΗΜΗΤΡΗ ΚΛ. ΡΟΚΟΥ:** «Από τη «βίωση» ανάπτυξη ή «αειφόρο» στην αειβιώτη ολοκληρωμένη ανάπτυξη». Εκδόσεις Λιβάνη, 2003.

Ο Δημήτρης Κλ. Ρόκος είναι Διδάκτωρ Μηχανικός από το 1987 και Διευθυντής του Εργαστηρίου Τηλεπισκόπησης του Ε. Μ. Πολυτεχνείου. Κατάγει από τα Γιάννενα.

● **ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΓΩΤΗ:** «Θεοδώρανα», έκδοση 2003. Λεύκωμα. Ο Κωνσταντίνος Γώτης είναι δημοσιογράφος και κατάγει από τα Θεοδώρανα Άρτας.

● **ΖΑΧΑΡΙΑ ΚΥΡΙΑΚΟΥ:** «Ολυμπιακοί Αγώνες, η γέννηση, η αναβίωση και η επιστροφή». Δημοσιογραφική επιθεώρηση. Εκδόσεις Ταξιδευτής, 2003.

● **ΑΝΔΡΕΑ ΚΑΡΖΗ - ΜΑΝΟΛΗ ΜΑΓΚΛΑΡΑ:** «Μύλοι και μυλωνάδες, προβιομηχανική Ήπειρος». Εκδόσεις Περί τεχνών, Πάτρα 2002.

Οι συγγραφείς κατάγονται από την Πρέβεζα και το Συρράκο Ιωαννίνων, αντιστοίχως.

● **ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗ** (πρώην βουλευτή Ιωαννίνων): «Η Οδύσσειά μου». Ιωάννηνα 2004. Η προσωπική διαδρομή του συγγραφέα στον κοινωνικό και πολιτικό στίβο.

● **ΑΘΑΙΟΙ ΚΑΙ ΚΟΤΙΝΟΙ - ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 2004:** Ανθολογική κειμένων, σχεδιασμός έκδοσης **Κώστας Σταμάτης**. Εκδόσεις Πατάκι.

Ο Κώστας Σταμάτης κατάγει από τους Μετσίτσους Άρτας.

● **ΑΝΤΙΓΟΝΗΣ ΠΑΝΤΑΖΗ:** «Σφαλιχτά». Πεζά - Ποίηση. Εκδόσεις Δωδώνη, 2003. Η Αντιγόνη Πανταζή κατάγει από το Ζαγόρι.

● **«ΦΗΓΟΣ»:** Γράμματα - Τέχνες - Πολιτισμός. Τεύχος 17, Φθινόπωρο - Χειμώνας 2003. Έκδοση Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Ιωαννίνων.

ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΠΑΝΟΡΑΜΑ

Το Σάββατο 24 Απριλίου 2004, έγινε η έκθεση «**Τουριστικό Πανόραμα**», στο χώρο του Οργανισμού Λιμένων Πειραιώς. Τα περίπτερα των νομών της Ήπειρου ήταν μαζί, με την ευθύνη της κάθε Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης. Με πλούσιο υλικό και με αρκετούς συνεργάτες. Δύο παρατηρήσεις, τις οποίες έχουμε ξαναδιαπιστώσει. Η Ήπειρος πρέπει να εμφανίζεται ενιαία, με την ευθύνη της Περιφέρειας. Οι Σύλλογοι, Αδελφότητες και Ομοσπονδίες, δεν αξιοποιούνται και δεν ενημερώνονται καν για τη διοργάνωση του Τουριστικού Πανόραματος. Ελπίζουμε αυτό να το πάρουν υπ' όψιν τους οι υπεύθυνοι, για τις επόμενες διοργανώσεις. (Καλά λόγια άκουσα για όλους τους συνεργάτες των περιπτερών και ειδικότερα για την Ελένη Βήρου, συμβούλου επικοινωνίας του Νομαρχίου Ιωαννίνων Αλ. Κακριμένη). Α.Ρ.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗΣ: 30 ΧΡΟΝΙΑ ΜΙΚΡΟΓΛΥΠΤΙΚΗ

ΕΡΓΑ ΤΟΥ ΗΠΕΙΡΩΤΗ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΗ - ΚΑΘΗΓΗΤΗ ΤΗΣ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ - ΕΚΤΕΘΗΚΑΝ ΣΤΟΝ «ΕΙΚΑΣΤΙΚΟ ΚΥΚΛΟ»

ΕΚΘΕΣΗ έργων του Θεόδωρου Παπαγιάννη, με θέμα «30 χρόνια μικρογλυπτική» διοργανώθηκε στις αρχές Απριλίου 2004 σε χώρο του Εικαστικού Κύκλου (Χαριλάου Τρικούπη 121, Αθήνα, τηλ. 210 3300136).

Ο Θεόδωρος Παπαγιάννης είναι καθηγητής Γλυπτικής στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών, είναι Ηπειρώτης, από το **Ελληνικό Ιωαννίνων**.

Τονίζουμε την καταγωγή του, γιατί ο γενέθλιος τόπος του, είναι αυτός που τον ενέπνευσε και τον εμπνέει στο έργο του, είναι αυτός στον οποίο ακουμπάει τις δημιουργίες του.

«Ο καλλιτεχνικός χαρακτήρας του Παπαγιάννη που ζυμώθηκε από παιδί ολημερίς με το Ηπειρωτικό τοπίο, τ' αξεμέθυστο και τραχύ, δεν τον έχει επηρεάσει και δεν έχει ενοφθαλμιστεί πάνω στο έργο του; Σίγουρα ναι, άλλωστε, αυτό είναι και το μόνο που όλοι οι κριτικοί του επισημαίνουν», σημειώνει ο **Χρυστός Αδαμόπουλος**, της Εθνικής Εταιρείας Ελλήνων Λογοτεχνών.

«Στην προκειμένη έκθεση - γράφει η **Λίμπερτη Πολύζου**, Ιστορικός Τέχνης - ο καλλιτέχνης παρουσιάζει

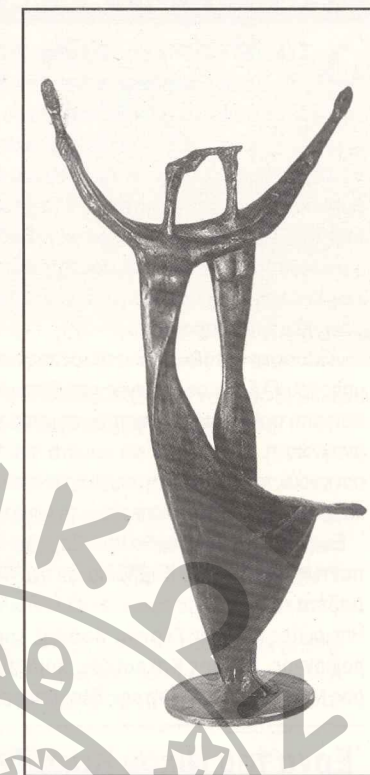
έναν ολόκληρο κόσμο, ο οποίος αποδίδεται με μορφή μικρογλυπτικής. Η σημασία της έγκειται στο γεγονός ότι εκτίθενται σε μικρή κλίμακα θεματικές ενότητες που πραγματώσε ο Παπαγιάννης τα τελευταία τριάντα χρόνια... Τα πουλιά είναι μια θεματογραφία (και ίσως η μόνη που παρεκκλίνει από τον πυρήνα του ανθρωποκεντρισμού), με την οποία συνδιαλέγεται με μεγάλο ζήλο ο δημιουργός... Η γυναίκα αποτελούσε πηγή έμπνευσης για τον γλύπτη, είτε ως μονήρης φιγούρα είτε ως κομμάτι ενός συνόλου... Ανθρώπινες φιγούρες εμφανίζονται και στη σειρά από τερακότες. Τα μικρά κλίμακα στατικά αγαλματίδια, συνθέτουν ένα πριμπίβ μικρόκοσμο βγαλμένο από τα βάθη των αιώνων... Το μορφολογικό λεξιλόγιο του Παπαγιάννη μεταφράζει μια ανθρωπότητα που απορρέει από τα ειδικά της Μεσογείου και ενώ ανάδεικνυε αρχέγονα αρχαιολογικά και αρχαιολογικά στοιχεία, κατορθώνει να μεταπλάσσει έναν ολόκληρο αρχαίο κόσμο σε σύγχρονες υπάρξεις εντός ενός μεταφυσικού σχεδίου».

Ο ίδιος ο καλλιτέχνης υπογραμμίζει: «Η έκθεση ήταν μια ευκαιρία να δείξουμε το αποτέλεσμα μιας μακροχρόνιας πορείας της δουλειάς μου, μιας προσπάθειας που πάνω της έχει καταγραφεί

όλο το μόχθο, τη φαντασία, την αγάπη, τα όνειρα, τα ταξίδια του νου και της ψυχής, την αγωνία, τα ξενύχτια, τους καημούς, την ευρηματικότητα, την τεχνική, τη γνώση, τις ατέλειωτες ώρες δουλειάς, αλλά προπαντός τη χαρά της δημιουργίας».

Ενδιαφέρουσα είναι η άποψη του καλλιτέχνη για τη σχέση του με την κοινωνία και τους πολίτες.

«Τα πολλαπλά έργα - υπογραμμίζει - πέρα από το αδιαμφισβήτητο οικονομικό όφελος για μια σειρά από παράγοντες που εμπλέκονται στο εμπόριο έργων τέχνης, γεννήθηκαν από μια βαθύτερη ανάγκη επικοινωνίας του έργου τέχνης με την κοινωνία και τους πολίτες, πράγμα που θεωρώ βαθύτατα δημοκρατική διαδικασία, από την ανάγκη να μπει η τέχνη σε κάθε σπίτι και αυτό θα γινόταν μόνο αν γινόταν προσήτ σε κάθε βαλάντιο και ειδικά στους νέους ανθρώπους. Έτσι, άλλωστε, βρίσκει δικαίωση τόσο ο κοινωνικός ρόλος της τέχνης όσο και του ίδιου του καλλιτέχνη. Προσωπικά με εκφράζει η διαδικασία αυτή και θα έλεγα μάλιστα ότι είναι και θέμα ισοδολογικό, αφού με τον τρόπο αυτό βάζει την τέχνη στη ζωή σχεδόν όλων των ανθρώπων».

Ο γενέθλιος τόπος, πηγή έμπνευσης για τον Δημήτρη Μήτση

ΤΟΝ ΔΗΜΗΤΡΗ ΜΗΤΣΗ τον γνωρίζω αρκετά χρόνια. Από τότε που ξεκινούσα τη δημοσιογραφική μου πορεία από την εφημερίδα «Πανηπειρωτική» το 1983. Είχα την ευκαιρία να διαπιστώσω και προσωπικώς τη μεγάλη του αγάπη για τον γενέθλιο τόπο του (το Πολύδροστο Θεσπρωτίας) και την Ήπειρο, την οποία υπηρέτησε από την Αδελφότητα του και από τη θέση του υπευθύνου Πολιτιστικών της Πανηπειρωτικής Συνομοσπονδίας Ελλάδος. Τα τελευταία χρόνια γνωρίζαμε και μια άλλη πλευρά του. Αυ-

Ο **Δημήτρης Μήτσης**, αριστερά, παραλαμβάνει το βραβείο από τον πρόεδρο της Ομοσπονδίας Μουργκάνας **Θωμά Σπηϊτά**.

του πνευματικού δημιουργού. Ο Δημήτρης Μήτσης, **Μήτσης** κατά το λογοτεχνικό του, πατώντας σταθερά στα βιωματικά του στοιχεία, αλλά και στην ευρύτερη κοινωνική του διαδρομή, μεταπλάθει τη μνήμη σε λογοτεχνία, σε ποίηση. Είναι ανήσυχος. Θέλει να βγάλει από μέσα του τη μάδια μια ζωής που ακουμπά στην ιστορία, στην παράδοση και στον πολιτισμό του τόπου. Ενός τόπου με τα αυθεντικά του ανθρώπινα στοιχεία, τόσο πολύτιμα για το σήμερα. Ο

Μήτσης Μήτσης είναι αυτοδιδασκόμενος και αυτοδίδακτος και αυτό είναι που κάνει την παρουσία του ενδιαφέρουσα. Δεν το «παίζει» λογοτέχνης. Θέλει να μοιραστεί τις αγωνίες και τα αισθήματά του μαζί μας. «Πέτυχε πολλά και πήρε το δίπλωμα της αναγνώρισης στη μάχη, όπως ο συντοπίτης του **Μάρκος Μπότσαρης**», γράφει ο φιλόλογος **Νίκος Κακιάδης**, προλογίζοντας τη συλλογή ποιημάτων του, με τίτλο «**Ενδέκατος**». Αφορμή γι' αυτές τις επισημάνσεις ήταν η εκδήλωση προς τιμήν του Δημήτρη Μήτση, που έγινε στις 15 Δεκεμβρίου 2003 στο Πολιτιστικό Κέντρο του Δήμου Αθηναίων, με ομιλητές τον **Φώτη Κουβέλη** βουλευτή, τον **Νίκο Μαρκόπου** π. πρύτανη του Ε.Μ. Πολυτεχνείου και τους **Αντώνη Φούσα** και **Αλέκο Παπαδόπουλο**, βουλευτές σήμερα. Ο Μήτσης Μήτσης σε αυτή την εκδήλωση βραβεύτηκε και από την **Ομοσπονδία Μουργκάνας**. Αλλά για τούτον τον δημιουργό, θα επανέλθουμε.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΡΙΖΟΣ

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ ΣΠΙΝΘΗΡΕΣ...

& ΘΕΡΜΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ...

«Αδέσποτη Σχεδιά» Ο ΣΤΡΑΤΟΣ ΣΤΑΣΙΝΟΣ ΣΤΟ Γ' ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Ο ΣΥΜΠΑΤΡΙΩΤΗΣ μας Στράτος Στασινός, με την ευαισθησία που τον διακρίνει στον ποιοτικό χειρισμό του λόγου, όπως μας έχει αποδείξει και από την σκηνοθετική του ματιά, από τον περασμένο Φεβρουάριο και κάθε Τετάρτη στις 8 το βράδυ, από το Γ' Πρόγραμμα της Κρατικής Ραδιοφωνίας, στη συχνότητα 90.9, μας ταξιδεύει με κείμενα της ελληνικής λογοτεχνίας και με μουσικές του κόσμου.

«Αδέσποτη σχεδιά» είναι ο τίτλος της εκπομπής του. Ο Στράτος Στασινός καταθέτει στην εκπομπή τη δική του αίσθηση, με τη ματιά του αναγνώστη. Λογότεχνες και κείμενα που τον συγκινούν, πλεγμένα με τη μουσική, με αφορμή κάθε φορά ένα βιβλίο, διαπερνούν το λόγο του.

Έως τώρα έχει αναφερθεί στον **Ζαχαρία Παπαντωνίου**, στο **Νίκο Καρβαδιά** και στο **Νίκο Δαβέτα** και πώς θα μπορούσαν να λείπουν οι **Ηπειρώτες Μιχάλης Γκανάς, Βασίλης Γκουρογιάννης, Γιάννης Καλούζος, Χριστόφορος Μηλιώνης** και **Δημήτρης Βλαχοπάνος**.

Έργα του Νίκου Κακαϊδή σε επίκαιρες θεατρικές παραστάσεις

ΤΟ ΘΕΑΤΡΙΚΟ έργο «**Αριστέα Ηλιάδου**» του συμπατριώτη μας συγγραφέα **Νίκου Κακαϊδή** (από το Δεσποτικό Ιωαννίνων) ανέβηκε από τη θεατρική ομάδα του 7ου Γυμνασίου Νέας Σμύρνης, σε σκηνοθεσία της θεατρολόγου **Άννας Παρίση**.

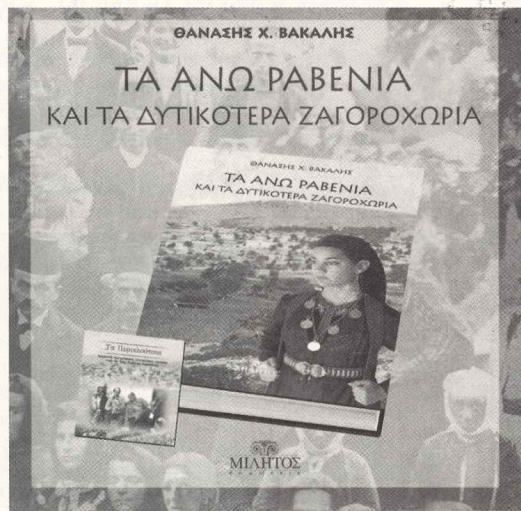
Σκηνές από το έργο αυτό παρουσιάστηκαν και στο 1ο Διαμαθητικό Φεστιβάλ Έκφρασης και Δημιουργίας της Δ' Δ/σης Δ.Ε. Αθηνών, που πραγματοποιήθηκε με επιτυχία στο Άλσος Νέας Σμύρνης, στο οποίο τιμήθηκε ο συγγραφέας με μετάλλιο.

Μια επίκαιρη κωμωδία του Νίκου Κακαϊδή για το Θέατρο Σκιών με τον τίτλο: «**Ο Καραγκιόζης και οι πέντε ολυμπιακοί κύκλοι**» πρόκειται να παιχτεί στην Πολιτιστική Ολυμπιάδα από τον καραγκιόζο-παίχτη **Κωνσταντίνο Κουτσουμπλή**.

«ΤΑ ΑΝΩ ΡΑΒΕΝΙΑ ΚΑΙ ΤΑ ΔΥΤΙΚΟΤΕΡΑ ΖΑΓΟΡΟΧΩΡΙΑ»

Μια έκδοση - υπόδειγμα από τον **ΘΑΝΑΣΗ Χ. ΒΑΚΑΛΗ** και τις **Εκδόσεις ΜΙΑΗΤΟΣ**

ΤΟΛΜΗΡΗ, νοσταλγική, επιμελώς εμπεριστατωμένη, μια έκδοση που ξεπερνά τα όρια της απλής ιστορικής καταγραφής, που αποπνέει την αγάπη και τη φιλοδοξία της διαχρονικής αποκάλυψης ενός τόπου που προσπάθησε να διατηρήσει το γνήσιο ύφος του μέσα στην καθολική κυριαρχία του αστικού προτύπου, αλλά και ενός τόπου που «διανύει την επιγένεση ως άλλη οπτική του επερχόμενου θανάτου του», όπως πολύ

χογραφήσεις, ενδεικτικές του τοπικού μουσικού ιδιώματος των Άνω Ραβενίων, από το συγκρότημα «Περικλούτσια», του οποίου τα περισσότερα μέλη δεν βρίσκονται πια στη ζωή.

Οι Εκδόσεις ΜΙΑΗΤΟΣ, με την ευαισθησία της υψηλής ποιότητας και αισθητικής απόδοσης των έργων τους, παραδίδουν την έκδοση αυτή ως δείγμα αγάπης και εμμονής στη διάσωση του «υπό αναίρεση» πολιτιστικού μας πλούτου, ευελπίζοντας στη δημιουργία κινήτρου για ανάλογες εκδόσεις στο μέλλον.

Η έκδοση παρουσιάστηκε στις 2 Φεβρουαρίου 2004 στο Πνευματικό Κέντρο Ρομελιωτών, από τους **Κάρολο Παπούλια τ. υπουργό, Γιώργο Βότση δημοσιογράφο, τον συγγραφέα Θανάση Βακάλη και τον εκδότη Παύλο Βακάλη, ο οποίος αγκάλιασε και στήριξε την προσπάθεια από την αρχή. Όντας ο ίδιος Ανωραβενιώτης, το θεώρησε χρέος του να εκδόσει αυτό το βιβλίο, ως δείγμα ευγνωμοσύνης προς τον γενέθλιο τόπο και τους ανθρώπους του.**

Ετοιμάζονται τα νέα έργα των συγγραφέων **ΒΑΓΓΕΛΗ ΚΟΥΤΑ** και **ΒΑΓΓΕΛΗ ΑΥΔΙΚΟΥ**

★ «Η κραυγή του ήταυρου», είναι ο τίτλος του νέου μυθιστορήματος του Ηπειρώτη συγγραφέα (από τη Βίγλα Άρτας) **Βαγγέλη Κούτα**, που θα κυκλοφορήσει εντός των ημερών από τις εκδόσεις Ψυχογιός.

★ Εν τω μεταξύ, όπως μαθαίνουμε, και ο **Βαγγέλης Αυδίκος, Αν. καθηγητής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, Πρεβεζάνος, εκ Συρράκου ορμώμενος, έχει έτοιμο προς έκδοση κι αυτός το νέο του μυθιστόρημα.**

Ένα Ηπειρωτικό στολίδι στο κέντρο της Αθήνας

Η ΙΔΙΟΚΤΗΤΗ ΣΤΕΓΗ ΤΗΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ ΜΟΥΡΓΚΑΝΑΣ

ΟΤΑΝ ΥΠΑΡΧΕΙ θέληση, πείσμα και συλλογικότητα, τότε οι στόχοι που θέτουν οι φορείς της Ηπειρωτικής Αποδημίας, βρίσκονται πολύ κοντά στην πραγματοποίησή τους.

Από παράδειγμα, η **Ομοσπονδία Αδελφοτήτων Μουργκάνας**, η οποία έθεσε ως στόχο τη δημιουργία της Στέγης της. Και το κατόρθωσε. Έτσι, λοιπόν, στο κέντρο της Αθήνας, **Γερανού 44**, υπάρχει αυτή τη στιγμή ένας όμορφος χώρος πολλαπλών χρήσεων, χρήσιμος όχι μόνο για την Ομοσπονδία, αλλά και για όλους τους φορείς της Ηπειρωτικής Αποδημίας.

Όπως μας δήλωσε ο πρόεδρος της Ομοσπονδίας **Θωμάς Σμπήτας**, στους στόχους του ΔΣ είναι η επίπλωση και ο εξοπλισμός του χώρου, η οργάνωση του γραφείου του ΔΣ με

δημιουργία αρχείου, βιβλιοθήκης και τεχνολογικό εξοπλισμό, η λειτουργία διαδικτύου και κινηματογραφικής λέσχης.

Στις 28 Μαρτίου 2004 έγινε η ετήσια Γενική Συνέλευση της Ομοσπονδίας, η οποία ενέκρινε ομοφώνως και το πρόγραμμα δράσης της Ομοσπονδίας για τη νέα περίοδο, το οποίο αφορά:

- Την τροποποίηση του καταστατικού με στόχο τη διεύρυνση της Ομοσπονδίας και την προσαρμογή στα νέα δεδομένα.

- Τη στήριξη του Χορευτικού Τμήματος και του Ομίλου Παράδοσιακού Τραγουδιού με έμφαση στην έκδοση cd με ανέκδοτα τραγούδια της περιοχής, την επιμέλεια του οποίου έχει ο χοροδιδάσκαλος **Γιώργος Στεργίου**.

- Την ενεργοποίηση της Επιτροπής για την έκδοση του λευκώματος και την εκπόνηση ολοκληρωμένου σχεδίου για τη γενικότερη προβολή της περιοχής.

- Την ενεργοποίηση της Αναπτυξιακής Επιτροπής για τη μελέτη προβλημάτων της περιοχής και τη διατύπωση προτάσεων για την επίλυσή τους.

- Την οργάνωση Αναπτυξιακού Συνεδρίου με στόχο την υποβολή αναπτυξιακών προτάσεων για την περιοχή και αξιοποίηση των προγραμμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Για την επίτευξη όλων αυτών των στόχων, η Ομοσπονδία ανοίγει δημόσιο διάλογο με όλη τις ζωντανές δυνάμεις του τόπου, ώστε με συλλογικότητα να διατυπωθούν οι προτάσεις για την πρόοδο της Μουργκάνας.

ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ ΜΑΤΣΟΥΚΙΩΤΩΝ

ΜΕΓΑΛΗ επιτυχία σημείωσε ο φετινός χορός της Αδελφότητας Ματσουκιωτών Αθηνών, η «Κακαριότσα», που έλαβε χώρα την Παρασκευή στις 26 Μαρτίου 2004, στο κοσμικό κέντρο διασκέδασης «Το Τζάκι», στην περιοχή του Γκύζη. Είχα τη τύχη να γνωρίσω μία παρέα Ματσουκιωτών και με προσκάλεσαν. Πάρα πολλά μέλη και φίλοι της Αδελφότητας κατέκλυσαν ασφυκτικά τον φιλόξενο και ζεστό χώρο του κέντρου. Θα θυμούνται για πολύ την ξεχωριστή αυτή βραδιά γλέντιού. Βέβαια, φρόντισαν γι' αυτό οι καταπληκτικοί καλλιτέχνες (μεταξύ άλλων, ο **Γ. Καψάλης** και η **Β. Χρηστά** στο τραγούδι, αλλά και ο μοναδικός **Δόκιμος** στο κλαρίνο). Το καλλιτεχνικό πρόγραμμα περιελάμβανε και επίδειξη από χορευτικά, πλασισμένα από νέους και νέες του χωριού. Την παράσταση έκλειψε, όμως, το χορευτικό με τους λιλιπούτειους χορευτές. Την επιμέλεια για την άρτια εμφάνισή τους, είχε αναλάβει ο ασκίτηρας και δραστήριος χοροδιδάσκαλος του Ομίλου «Ο Αρίων», **Νίκος Κουτσούκης**. Ακόμα, η Αδελφότητα φρόντισε και για όμορφα δώρα, μέσα από τη λαχειοφόρο αγορά. Στην εκδήλωση διέκριναν τον γνωστό αιδό του δημοτικού μας τραγουδιού **Στ. Μπέλλο**, τον πρώην πρόεδρο της Αδελφότητας Μελισσουριωτών **Ν. Καψάλα**, καθώς και τον **Δημ. Γκορόνια**, μέλος για πολλά χρόνια της Διοίκησης της Ομοσπονδίας Τζουμερκιωτών. Εκφράζω τα συγχαρητήριά μου για την πετυχημένη εκδήλωση και ευχόμεθα πάντα επιτυχίες στο νεοσύστατο Δ.Σ της Αδελφότητας Ματσουκιωτών.

Υ.Γ: Θέλω να ευχαριστήσω έναν Ματσουκιώτη «φίλο» και συναντάμετά μου να τον έχει ο Θεός καλά και να χαίρεται την οικογένειά του. Είναι στιγμές που νιώθω τυχερός που τον γνώρισα.

Το Δ.Σ της Αδελφότητας αποτελούν: Πρόεδρος **Γεωργακάτου Βούλα**, αντιπρόεδρος **Στάμος Ανδρέας**, γραμματέας **Καλογήρου Αφροδίτη**, ταμίας **Παππάς Γιώργος**, μέλος **Παππάς Κώστας**.

ΧΡΗΣΤΟΣ Π. ΣΚΟΥΤΕΛΑΣ

Του ΣΤΑΥΡΟΥ ΣΚΟΥΤΕΛΑ Προέδρου της Αδελφότητας Θεοδωριανών

ΓΙΟΡΤΑΖΟΥΜΕ τα 73 χρόνια αδιάλειπτης παρουσίας και προσφοράς στα Θεοδωριανά, στην Ηπειρο και στην πατρίδα μας. Τιμούμε τους πρωτεργάτες της, οι οποίοι από την ίδρυση της έως σήμερα, συνέβαλαν στην επιτυχία των σκοπών της.

Παράλληλα δε, μας δίδεται η ευκαιρία να ανταμώσουμε και να επικοινωνήσουμε, μέσα στο ζεστό κλίμα των εορτών, με τη μουσική και το τραγούδι μας. Και όλα αυτά δεν θα γίνονταν πράξη, εάν επικρατούσε το προσωπικό όφελος και ο εγωκεντρισμός.

Αυτή η διαπίστωση αφορά και την εποχή μας, στην οποία επιχειρείται να επιβληθεί ως κυρίαρχη ιδεολογία η ατομικευση κάθε προσπάθειας και να υποτιμηθεί η συλλογικότητα, η ομαδικότητα και η αλληλεγγύη.

Αυτών τον κίνδυνο αντιστρατεύονται οι Ηπειρωτικές Αδελφότητες, και μαζί τους και η δική μας, οι οποίες με πολλές δυσκολίες, οφείλουμε να υπογραμμίσουμε, εξακολουθούν και σήμερα να λειτουργούν στο πνεύμα του εθελοντισμού και της κοινωνικής προσφοράς προς τον γενέθλιο τόπο, εμπνεόμενοι από τη μεγαλειώδη παράδοση των Ηπειρωτών Εθνικών Ευεργετών.

Δεν είναι υπερβολή να τονίσουμε

ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟ ΣΕΡΓΙΑΝΙ: ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΝΩΣΗ ΗΠΕΙΡΩΤΩΝ ΙΛΙΟΥ

Η ΕΝΩΣΗ ΗΠΕΙΡΩΤΩΝ ΙΛΙΟΥ, προσκαλεί όλους τους απόδημους Ηπειρώτες που ζουν στο Λεκανοπέδιο, να νηρίσουν με την παρουσία τους το Πολιτιστικό Διήμερο «Ηπειρωτικό Σεργιάνι», 19 και 20 Ιουνίου 2004, που θα πραγματοποιηθεί στο Περιβαλλοντικό Πάρκο «Αντώνης Τρίτσης» στο Ίλιον.

Το καλλιτεχνικό πρόγραμμα θα ξεκινήσει στις 9 το βράδυ και περιλαμβάνει:

Στις 19 Ιουνίου: Τους Σταύρο και Γιάννη Καψάλη.

19 & 20 ΙΟΥΝΙΟΥ ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟ ΠΑΡΚΟ ΙΛΙΟΥ

Στις 20 Ιουνίου: Τους Πέτρο Λούκα - Χαλκιά και Αντώνη Κυρίση.

Συγχρόνως στο χώρο της εκδήλωσης θα λειτουργήσει και έκθεση προβολής (τουριστικής, πολιτιστικής και περιβαλλοντικής) της Ηπείρου και των προϊόντων της.

Γι' αυτό το λόγο το Δ.Σ της Ένωσης απευθύνεται σε φορείς και επιχειρήσεις της Ηπείρου και τους

καλεί να λάβουν μέρος σε αυτή την έκθεση.

Όσοι ενδιαφέρονται, θα πρέπει να δηλώσουν τη συμμετοχή τους μέχρι τις 7 Ιουνίου 2004, στο τηλ. 6936745604 (κ. Δεύτο, πρόεδρος της Ένωσης).

Είναι η δεύτερη συνεχής χρονιά παρόμοιων εκδηλώσεων από την Ένωση Ηπειρωτών Ιλίου. Πέρυσι το «Ηπειρωτικό Σεργιάνι» σημείωσε μεγαλειώδη επιτυχία, αφού, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις των διοργανωτών, το παρακολούθησαν 10.000 Ηπειρώτες.

ΤΖΟΥΜΕΡΚΙΩΤΙΚΟ ΑΝΤΑΜΩΜΑ ΣΤΟΝ ΠΛΑΤΑΝΟ ΒΑΡΥΜΠΟΜΠΗΣ

Η ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ Τζουμερκιωτών διοργανώνει την Κυριακή 23 Μαΐου 2004, ολόήμερο Τζουμερκιώτικο Αντάμωμα στον Πλάτανο Βαρυμπόμπης. Είναι μια εκδήλωση, η οποία έχει γίνει πλέον θεσμός για τους Τζουμερκιώτες της Αττικής και δίνει την ευκαιρία σε όλους να ανταμώσουν και να διασκεδάσουν από κοινού, προετοιμαζόμενοι για την καλοκαιρινή τους εξόρμηση στα όμορφα Τζουμερκχώρια. Το Διοικητικό Συμβούλιο της Ομοσπονδίας προετοιμάζει το χώρο, στον οποίο θα λειτουργήσει καντίνα και βεβαίως στους Τζουμερκιώτες θα κρατήσουν συντροφιά κλαρίνα και βιολιά και χορευτικά συγκροτήματα. Στη φωτογραφία στιγμιότυπο από το περσινό αντάμωμα στον ίδιο χώρο. Τα μέ-

λη του Δ.Σ της Ομοσπονδίας σέρνουν τον χορό, με πρωτοχορευτή τον ταμία Ευριπίδη Κουτσοσπύρο.

ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΣ & ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΕΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΕΣ

Οι Ηπειρωτικές Αδελφότητες με την μακρόχρονη παρουσία τους και δράση, δεν ανακάλυψαν τον εθελοντισμό τώρα, που πάει να γίνει της μόδας, εν όψει των Ολυμπιακών Αγώνων. Οι Ηπειρώτες της Διασποράς, παρά τις δυσκολίες της εποχής, εξακολουθούν και σήμερα να προσφέρουν στον γενέθλιο τόπο, στην Ηπειρο και στη χώρα μας. Παραθέτουμε την ομιλία του κ. Σταύρου Σκουτέλα προέδρου της Αδελφότητας Θεοδωριανών, στην εκδήλωση για τον Εθελοντισμό, που έγινε στις 20 Δεκεμβρίου 2003 στην Αθήνα, γιατί θεωρούμε πως θίγει καιρίαι θέματα του Κινήματος των Ηπειρωτών της Διασποράς.

πως οι μικρές μας πατρίδες και κυρίως αυτές του ορεινού όγκου, όπως η δική μας, εξακολουθούν ακόμη να υπάρχουν, χάρη στην ύπαρξη και δράση των Αδελφοτήτων.

Και ακόμη εδώ στην Αποδημία, δίδεται η δυνατότητα μέσα από την Αδελφότητα, να μη χαθούμε στον λαβύρινθο του κοσμοπολιτισμού και της ισοπέδωσης, αλλά να διατηρήσουμε μέσα από τη συντονιστική επικοινωνία την ιδιαίτερη ταυτότητά μας και τα ανθρωπίνια χαρακτηριστικά μας.

Η ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ Θεοδωριανών κλείνει αυτή την περίοδο 73 χρόνων σε συνεχούς δράσης και προσφοράς. Έχει σταθερά προσανατολισμένο το βλέμμα της στα αγαπημένα μας Θεοδωριανά, στις ρίζες μας. Θεωρούμε πως ο γενέθλιος τόπος δεν αποτελεί μια ζεστή αγκαλιά μόνο για όσους έ-

ζησαν εκεί, αλλά και για τις νεώτερες γενιές, που δεν επιθυμούν να ενσωματωθούν στο επιφανειακό, αποτελεί μια ιδανική αφετηρία για να δουν την καθημερινότητά τους με μια διαφορετική ματιά, να εκτιμήσουν την αυθεντικότητά του, να τον αγαπήσουν και να συνδεθούν μαζί του.

Και εδώ είναι ίσως το μεγάλο στόχημα για όλες τις Ηπειρωτικές Αδελφότητες. Πώς και με ποιο τρόπο θα υπάρξει συνέχεια και προοπτική.

Η Αδελφότητα Θεοδωριανών κατόρθωσε όλα αυτά τα χρόνια να θέσει τη δική της σφραγίδα στο χωριό μας. Σημαντική ήταν η συμβολή μας σε μικρά και μεγάλα έργα στο χωριό, σε συνεργασία με την εκάστοτε Κοινοτική Αρχή, αλλά και με τους άλλους φορείς. Τα Θεοδωριανά σήμερα, παρά τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν και θα υπάρχουν πάντα τέτοια

όσο υπάρχει ζωή και δράση, και με τη δική μας συμβολή έγιναν ένα από τα ωραιότερα χωριά των Τζουμέρκων και της Άρτας.

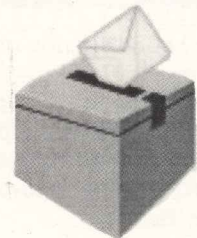
ΚΑΙ ΕΔΩ ΣΤΗΝ ΑΠΟΔΗΜΙΑ αποτελεί μια συμπληρωματική κοινότητα, η οποία δραστηριοποιείται έντονα στο χώρο της, αλλά και σε Τζουμερκιώτικα και Πληνιηρωτικά επίπεδα.

Κατορθώσαμε να αποκτήσουμε τη δική μας ιδιόκτητη στέγη, η οποία αποτελεί χώρο αναφοράς για κάθε Θεοδωριανή και εξακολουθούμε να εκδίδουμε την εφημερίδα μας «ΤΑ ΘΕΟΔΩΡΙΑΝΑ», εδώ και 31 συνεχή χρόνια, από τις παλαιότερες εφημερίδες της Ηπειρωτικής Διασποράς.

Δημιουργήσαμε Τράπεζα Αίματος, η οποία συνεχώς ενισχύεται κάθε χρόνο, και αποδέχθηκε πολύτιμη για συγχωριανούς και φίλους.

Αυτή είναι και η επιβράβευσή μας. Αυτή είναι η ικανοποίηση και η ευχαρίστησή μας, όταν βλέπουμε πως η δράση μας πνάνει τόπο.

ΕΜΕΙΣ ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ. Και είμαστε εθελοντές εδώ και πολλά χρόνια και όχι ευκαιριακοί. Αυτός ο εθελοντισμός, ο οποίος έχει πολλαπλές ευεργετικές επιδράσεις στον κάθε τόπο, με εθνικές διαστάσεις και είναι συνεχής και διαρκής, πρέπει να βρίσκεται τη συμπαράστασή και των αρμοδίων φορέων.

ΕΚΛΟΓΕΣ 2004

ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ. Ο ΣΤΑΥΡΟΣ ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ

Ο βουλευτής Ιωννίνων της Ν.Δ. Σταύρος Καλογιάννης ανέλαβε υφυπουργός ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ., με αρμοδιότητες Πολεοδομίας,

Χωροταξίας και Περιβάλλοντος. Είναι ο μόνος Ηπειρώτης βουλευτής, ο οποίος συμμετέχει στην άσκηση κυβερνητικών καθηκόντων.

Ο Δ. ΠΑΝΟΖΑΧΟΣ ΝΕΟΣ ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ

Οικονομολόγος και μέλος της Κεντρικής Διοίκησης του Οικονομικού Επιμελητηρίου Ελλάδος.

ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ ΣΤΗΝ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΗΠΕΙΡΟ

ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑ

Εγγεγραμμένοι 9.897.626 Άκυρα 123.644
Ψήφισαν 7.571.601 Λευκά 43.023
Έγκυρα 7.404.934

ΚΟΜΜΑ	Ψήφοι	Ποσοστό	Έδρες
Ν.Δ.	3.359.058	45,36	165
ΠΑ.ΣΟ.Κ.	3.002.531	40,55	117
Κ.Κ.Ε.	436.573	5,9	12
ΣΥΝ	241.539	3,26	6
ΛΑ.Ο.Σ.	162.103	2,19	0
ΔΗ.Κ.ΚΙ.	132.750	1,79	0
ΕΝΩΣΗ ΚΕΝΤΡ.	19.531	0,26	0
ΜΕ.Ρ.Α.	11.261	0,15	0
ΚΚΕ (μ-λ)	10.754	0,15	0
ΑΝΤΙΚ. ΣΥΜΜΑΧΙΑ	8.313	0,11	0
Μ-Λ ΚΚΕ	4.846	0,07	0
Α.Σ.Κ.Ε.	3.180	0,04	0
ΚΟΜΜΑ ΦΙΛΕΛΕΥΘ.	2.658	0,04	0
ΟΑΚΚΕ	2.099	0,03	0
ΑΝΕΞ. ΜΕΜΟΝ.	892	0,01	0
ΧΡΙΣΤΟΠΙΣΤΙΑ	95	0	0

ΗΠΕΙΡΩΤΕΣ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ ΣΤΗ Β' ΕΚΛΟΓΙΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΛΕΥΤΕΡΗΣ
ΖΑΓΟΡΙΤΗΣ
ΝΔ

ΑΛΕΚΟΣ
ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ
ΠΑΣΟΚ

ΣΤΕΦΑΝΟΣ
ΤΖΟΥΜΑΚΑΣ
ΠΑΣΟΚ

Ο π. βουλευτής Πρέβεζας ΓΙΩΡΓΟΣ ΤΡΙΦΩΝΙΔΗΣ ανέλαβε καθήκοντα Γενικού Γραμματέα στο Υ.ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ. Επίσης ο συμπατριώτης μας (από τα Γιάννενα) ΠΑΝΟΣ ΠΑΝΟΥΡΗΣ ανέλαβε καθήκοντα Γενικού Γραμματέα στο Υπουργείο Δικαιοσύνης.

ΗΠΕΙΡΩΤΕΣ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Β' ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΘΗΝΩΝ: ΝΟΡΑ ΚΑΤΣΕΛΗ - ΠΑΣΟΚ, ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ: ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΑΤΣΙΓΙΑΝΝΗΣ - ΝΔ, Α' ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ: ΚΩΣΤΑΣ ΓΚΙΟΥΛΕΚΑΣ - ΝΔ, ΛΑΡΙΣΑΣ: ΧΡΗΣΤΟΣ ΖΩΗΣ - ΝΔ.

Α' ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ Ο ΚΩΣΤΑΣ ΤΑΣΟΥΛΑΣ

Α' ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ της Επιτροπής Ευρωπαϊκών Υποθέσεων της Βουλής εξελέγη ομόφωνα από τα κοινοβουλευτικά της μέλη ο βουλευτής Ιωννίνων της Ν.Δ. Κώστας Τασούλας.

Η σύνθεση του Προεδρείου της Επιτροπής αυτής είναι διακομματική και αποτελείται από έναν εκ των Αντιπροέδρων της Βουλής ως Πρόεδρο, τον οποίο ορίζει η Πρόεδρος της Βουλής και από δύο Αντιπροέδρους και έναν Γραμματέα, οι οποίοι εκλέγονται. Β' Αντιπρόεδρος εξελέγη ο βουλευτής Αθηνών του ΠΑ.ΣΟ.Κ. Χρήστος Παπουτσής και Γραμματέας ο βου-

λευτής του Κ.Κ.Ε. Αντώνης Σκυλάκος. Στην αρμοδιότητα της Επιτροπής ανήκουν κυρίως: θεσμικά θέματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, θέματα συνεργασίας μεταξύ της Βουλής των Ελλήνων και άλλων εθνικών κοινοβουλίων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, θέματα Ευρωπαϊκής πολιτικής και πράξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης με κανονιστικό περιεχόμενο. Εκτός των θεμάτων αυτών, η Επιτροπή εκφράζει συμβουλευτική γνώμη προς τη Βουλή και προς την Κυβέρνηση για όλα τα θέματα των σχέσεων της χώρας μας με την Ευρωπαϊκή Ένωση.

ΣΤΙΣ 13 ΙΟΥΝΙΟΥ ΟΙ ΕΥΡΩΕΚΛΟΓΕΣ

ΟΙ ΕΚΛΟΓΕΣ για την ανάδειξη των 25 βουλευτών που θα εκπροσωπήσουν τη χώρα μας στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο θα διεξαχθούν την Κυριακή 13 Ιουνίου 2004, με βάση τους εκλογικούς καταλόγους, με τους οποίους διεξήχθησαν οι εθνικές εκλογές στις 7 Μαρτίου 2004.

Όσον αφορά τους Ετεροδημότες, ισχύουν τα εξής: Όσοι είχαν εγγραφεί στους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους μέχρι το τέλος του 2003, θα ψηφίσουν στον τόπο διαμονής τους, όπως και στις εθνικές εκλογές. Στον τόπο διαμονής τους θα ψηφίσουν, επίσης, και οι ετεροδημότες, οι οποίοι, αν και εγγεγραμμένοι στους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους, δεν ψήφισαν για διάφορους λόγους.

Όσοι ετεροδημότες δεν είναι εγγεγραμμένοι στους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους θα ψηφίσουν στον τόπο, στους εκλογικούς καταλόγους του οποίου είναι εγγεγραμμένοι και ασκούσαν μέχρι τώρα το εκλογικό τους δικαίωμα.

ΑΡΤΑ

Εγγεγραμμένοι 87.905
Ψήφισαν 70.175
Αποχή 17.730 - 20,17%
Άκυρα 994
Λευκά 242
Έγκυρα 68.939

ΚΟΜΜΑΤΑ ΨΗΦΟΙ - ΠΟΣΟΣΤΟ
Ν.Δ. 34.420 - 49,93%
ΠΑΣΟΚ 25.888 - 37,55%
ΚΚΕ 3.563 - 5,17%
ΣΥΝ 2.011 - 2,92%
ΔΗΚΚΙ 1.824 - 2,65%
ΛΑ.Ο.Σ. 607 - 0,88%
ΚΚΕ (μ-λ) 193 - 0,28%
ΜΕ.Ρ.Α 123 - 0,18%
ΕΝ. ΚΕΝΤΡΩΝ 91 - 0,13%
ΑΝΤΙΚ. ΣΥΜΜΑΧΙΑ 70 - 0,10%
Μ-Λ ΚΚΕ 49 - 0,07%
ΑΣΚΕ 44 - 0,06%
ΕΛΛ. ΜΕΤΩΠΟ 37 - 0,05%
ΟΑΚΚΕ 19 - 0,03%

ΑΡΤΑΣ

ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΡΑΜΠΙΝΑΣ - ΝΔ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ - ΝΔ

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΚΟΛΙΟΠΑΝΟΣ
ΠΑΣΟΚ

ΘΕΣΠΡΩΤΙΑ

Εγγεγραμμένοι 60.047
Ψήφισαν 40.029
Αποχή 33,34%
Άκυρα 994
Λευκά 758
Έγκυρα 39.271

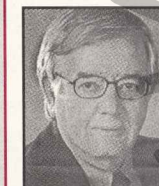
ΚΟΜΜΑΤΑ ΨΗΦΟΙ - ΠΟΣΟΣΤΟ
Ν.Δ. 18.658 - 47,51%
ΠΑΣΟΚ 16.939 - 43,13%
ΚΚΕ 1.360 - 3,46%
ΣΥΝ 913 - 2,32%
ΔΗΚΚΙ 661 - 1,68%
ΛΑ.Ο.Σ. 309 - 0,79%
ΚΚΕ (μ-λ) 128 - 0,33%
Μ-Λ ΚΚΕ 83 - 0,21%
ΜΕ.Ρ.Α 72 - 0,18%
ΕΝ. ΚΕΝΤΡΩΝ 48 - 0,132%
ΑΝΤΙΚ. ΣΥΜΜΑΧΙΑ 38 - 0,10%
ΕΛΛ. ΜΕΤΩΠΟ 20 - 0,05%
ΑΣΚΕ 19 - 0,05%
ΟΑΚΚΕ 13 - 0,03%
ΚΟΜΜΑ ΦΙΛΕΛ. 10 - 0,03%

ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ

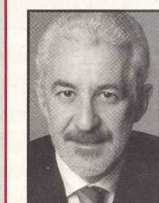

ΑΝΤΩΝΗΣ ΜΠΕΖΑΣ - ΝΔ

ΠΡΕΒΕΖΑΣ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ
ΤΣΑΝΤΟΥΛΑΣ
ΝΔ

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ
ΠΑΠΑΧΡΗΣΤΟΣ
ΠΑΣΟΚ

ΙΩΑΝΝΙΝΑ

Εγγεγραμμένοι 180.156
Ψήφισαν 130.493
Αποχή 27,57%
Άκυρα 780
Λευκά 2.382
Έγκυρα 128.111

ΚΟΜΜΑΤΑ ΨΗΦΟΙ - ΠΟΣΟΣΤΟ
ΝΔ 59.035 - 46,08%
ΠΑΣΟΚ 52.551 - 41,02%
ΚΚΕ 7.454 - 5,82%
ΣΥΝ 4.033 - 3,16%
ΔΗΚΚΙ 2.251 - 1,76%
ΛΑ.Ο.Σ. 1.397 - 1,09%
ΚΚΕ (μ-λ) 348 - 0,27%
ΜΕ.Ρ.Α 348 - 0,27%
ΕΝ. ΚΕΝΤΡΩΝ 195 - 0,15%
ΑΝΤΙΚ. ΣΥΜΜ. 179 - 0,14%
Μ-Λ ΚΚΕ 179 - 0,14%
ΑΣΚΕ 58 - 0,065%
ΕΛΛ. ΜΕΤΩΠΟ 49 - 0,04%
ΟΑΚΚΕ 34 - 0,03%

ΟΙ 11 ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ

ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

ΣΤΑΥΡΟΣ
ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ
ΝΔ

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΑΡΓΥΡΗΣ
ΠΑΣΟΚ

ΚΩΣΤΑΣ
ΤΑΣΟΥΛΑΣ
ΝΔ

ΜΙΧΑΗΛΗΣ
ΠΑΝΤΟΥΛΑΣ
ΠΑΣΟΚ

ΑΝΤΩΝΗΣ
ΦΟΥΣΑΣ
ΝΔ

Τυπωθήτω...

Το ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟ
ΗΠΕΙΡΩΤΕΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

Γράφει και παρουσιάζει ο ΑΝΔΡΕΑΣ ΡΙΖΟΣ

ΕΥΓΕ ΘΕΣ-ΠΡΩΤΟΙ!

ΠΟΛΥΤΙΜΗ ΕΚΔΟΣΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΕΔΚ
ΜΕ ΕΡΓΑ ΤΟΥ FRED BOISSONNAS

Παραμυθιά: Η βρύση του Κατή.

«ΘΕΣΠΡΩΤΙΑ Fred Boissonnas», επιγράφεται το λεύκωμα που εξέδωσε πρόσφατα η Τοπική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων Ν. Θεσπρωτίας, το οποίο περιλαμβάνει όλο σχεδόν το υλικό του Fred Boissonnas, που αφορά την περιοχή (110 φωτογραφίες) και ο οποίος βρέθηκε εκεί, ένα χρόνο μετά την απελευθέρωση (1913). Ο μεγάλος Ελβετός φωτογράφος - σημειώνουν στον πρόλογο της έκδοσης ο Ιωάννης Τζάννης Πρόεδρος της ΤΕΔΚ, δήμαρχος Παραποτάμου και η Αθηνά Ιωάννου -Σιάργκα, σύμβουλος της ΤΕΔΚ - αποτελεί ξεχωριστή περίπτωση για όλη την ιστορία της φωτογραφίας στην Ευρωπαϊκή ήπειρο και ειδικό κεφάλαιο στην ιστορία της φωτογραφίας στην Ελλάδα. Ειδικά για τη Θεσπρωτία, το έργο του ολοκληρωμένο, σχολιασμένο και παρουσιασμένο για πρώτη φορά μέσα από το λεύκωμα, αποτελεί την καλύτερη φωτογραφική αποτύπωση του χώρου της Θεσπρωτίας στις αρχές του 20ού αιώνα, έργο το οποίο συνέχισε με τον ίδιο ζήλο και με την ίδια άρτια καλλιτεχνική αποτύπωση ο Σπύρος Μελετζής. Η παρούσα έκδοση φιλοδοξεί να ρίξει μια ματιά στον «πολιτισμικό θησαυρό» της Θεσπρωτίας. Στο «θησαυρό» που ανακάλυψε ο Fred Boissonnas και ένωσε την ανάγκη να τον αποτυπώσει, μέσα σε ιδιαίτερα δύσκολες συνθήκες. Το λεύκωμα, εκτός από τη μεγάλη αισθητική του αξία, κατέχει την ιδιότητα της πληρέστερης περιηγητικής μαρτυρίας για τη Θεσπρωτία των αρχών του 20ού αιώνα.

Το αρχείο Fred Boissonnas κατέχουν οι Gad και Ntina Borel, στη Γενεύη, οι οποίοι ευγενώς προσέφεραν το υλικό για την έκδοση, την επιμέλεια της οποίας είχαν οι Μιχάλης Πασιάκος και Αθηνά Ιωάννου-Σιάργκα.

Η έκδοση παρουσιάστηκε στις 5 Απριλίου 2004 στη Στοά Βιβλίου στην Αθήνα, με τη φροντίδα της ΤΕΔΚ και ομιλητές τους: Μιχάλη Γκανά ποιητή, Στράτο Στασινό σκηνοθέτη, Νίκο Αρβανίτη ηθοποιό και Μιχάλη Πασιάκο επιμελητή της έκδοσης.

Αφιερωμένα σ' αυτή την αξιόλογη έκδοση είναι τα κείμενα που ακολουθούν, με σύντομη αναφορά στον Fred Boissonnas και με τη δημοσίευση της ομιλίας του Στράτου Στασινού σελ. 11), γιατί θεωρούμε πως πρέπει να προσεγγίσουμε και από άλλες οπτικές τη γνωριμία με την ιστορία του τόπου μας. Και ακόμη, γιατί αποτελεί ένα πολύ καλό παράδειγμα για το πώς οι τοπικοί φορείς, με αγάπη και μεράκι, μπορούν να την αναδείξουν. Εύγε στους Θεσπρωτικούς!

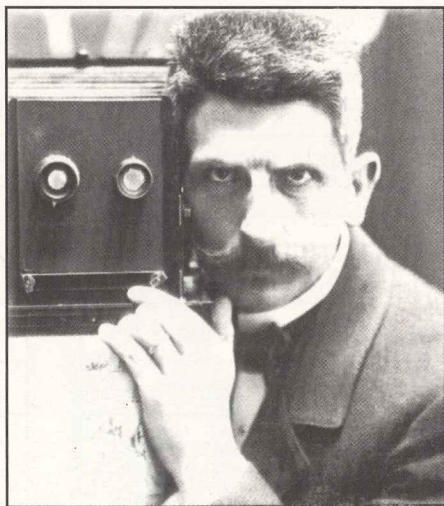
FRED BOISSONNAS: Ο ΑΝΗΣΥΧΟΣ ΠΕΡΙΗΓΗΤΗΣ - ΦΩΤΟΓΡΑΦΟΣ Ευτυχώς που συναντήθηκε με την Ήπειρο και την Ελλάδα!

ΕΙΝΑΙ ΣΠΑΝΙΟ για έναν φωτογράφο να γνωρίσει τέτοια φήμη εν ζωή. Ο Fred Boissonnas, στις αρχές του 20ού αιώνα, ηγείται μιας πραγματικά διεθνούς φωτογραφικής επιχείρησης, κατέχοντας ένα δίκτυο ατελιέ φωτογραφίας.

Επιθυμεί να κυριαρχήσει, όσον αφορά το πορτρέτο, στην Ευρώπη· φιλοδοξεί απλά να είναι ο καλύτερος. Για να πραγματοποιήσει ένα τόσο φιλόδοξο όνειρο, ταξιδεύει σε όλη την Ευρώπη, με σκοπό να επισκεφθεί τα πιο γνωστά φωτογραφικά εργαστήρια της εποχής. Εργατικός, τελειομανής, αυτός ο καλβινιστής δεν είναι καθόλου θλιμμένος ή αυστηρός, έχει μια φυσική κλίση στην ευτυχία, ένα χαλαρό, έτοιμο να περιφρονήσει τις αντιξοότητες της ζωής για να αφερωθεί ψυχή και σώμα στο ιδανικό του.

Το ταξίδι του στην Ελλάδα το 1903, είναι η αρχή μιας από τις πιο ευτυχισμένες περιόδους της καριέρας του. Η ανακάλυψη της Ελλάδας θα του προσφέρει ικανοποίηση μεγαλύτερη από αυτή που ήλπιζε πως θα βρει. Εκτός από τις αρχαιότητες, τις οποίες είχε μελετήσει στην εφηβεία του, συναντά ένα λαό με τον οποίο μπορεί να μοιραστεί αληθινή αδελφότητα. Όλα τον καλούν, οι νέοι, η ποιότητα ζωής, το φως, το παρελθόν σε αρμονία με το παρόν.

Το 1913, βρίσκεται στην Ήπειρο, ξεκινώντας από την Κέρκυρα την περιήγησή του στις ελεύθερες πια περιοχές. Φωτογραφίζει το Βουθρωτό, τη Σαγιάδα, τους Φι-

Τετάρτη 28 Μαΐου 1903 και ώρα 14.00 μ.μ.
«...Να η Ήπειρος, τόσο άγρια,
τόσο κλειστή, τόσο πληθωρική,
να τη στα πόδια μου!...»

λιάτες, τον Καλαμά, την Παραμυθιά, την Πάργα, τον Αχέροντα, το Νεκρομαντείο, το Ζάλογγο, το Καστρί και το Καναλλάκι. Ακολουθούν η Νικόπολη, η Πρέβεζα, ο Λούρος, η Άρτα, τα Γιάννενα, η Δωδώνη, το Μέτσοβο, το Μονοδένδρι, η Κόνιτσα, το Δελβιό, το Αργυρόκαστρο, το Δέλβινο και οι Άγιοι Σαράντα, σημειώνοντας παράλληλα και σε ημερολόγιο τις εντυπώσεις του.

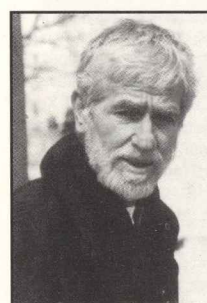
Από αυτή την περιπλάνηση στην Ήπειρο προέκυψε το λεύκωμα «L'Épire berceau des Grecs» (Ήπειρος, το λίκνο των Ελλήνων), ενταγμένο στη σειρά «L'Image de la Grèce» (Εικόνες της Ελλάδας).

(Από το βιβλίο «ΘΕΣΠΡΩΤΙΑ»
Fred Boissonnas,
έκδ. της ΤΕΔΚ Θεσπρωτίας)

Fred Boissonnas (1858 - 1946)

Η ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ των Boissonnas κατάγεται από τη νότια Γαλλία, από το Livron, ένα χωριό κοντά στη Μασσαλία. Όταν στη Γαλλία το κλίμα για τους προτεστάντες έγινε εχθρικό, οι πρόγονοι του Fred - μαζί με άλλες πολλές οικογένειες - αναγκάστηκαν να καταφύγουν στη Γενεύη. Η καταγωγή της οικογένειας έκανε τον Fred να πιστεύει πως ήταν απόγονος γενναίων Ελλήνων θαλασσοπόρων, που είχαν εγκατασταθεί εκεί, κοντά στις εκβολές του Ροδανού. Ιδρυτής της φωτογραφικής δυναστείας των Boissonnas ήταν ο πατέρας του Henri, ο οποίος στέλνει τον Fred, για να βελτιώσει τις γνώσεις του, στη Στουτγκάρδη και στην Ουγγαρία. Μεταμορφώνει το ατελιέ του πατέρα του, πολλαπλασιάζει τις μελέτες του για το φως, αναλαμβάνει φωτορεπορτάζ και διαφημίσεις, παίρνει το πρώτο βραβείο στην Παγκόσμια Έκθεση του Παρισιού, το 1900. Προεκτείνει τα ατελιέ του στο Παρίσι, στη Λυών, στη Μασσαλία, στη Μόσχα. Ταξίδια στην Ελλάδα, στην Αίγυπτο και τελική εγκατάσταση στο Παρίσι. Πέθανε στις 17-10-1946, σ' ένα μικρό δωμάτιο, κοντά στη μικρή του κόρη Danielle. Τέλειωσε τη ζωή του, όπως ακριβώς την έζησε. Μέσα σ' ένα όνειρο...

ΣΤΗ ΣΟΦΙΤΑ ΤΟΥ BOISSONNAS ΚΑΙ ΤΟ ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ ΠΟΥ ΔΕΝ ΕΓΙΝΕ

Του ΣΤΡΑΤΟΥ
ΣΤΑΣΙΝΟΥ
Σκηνοθέτη

δύο, δηλαδή τον Fred Boissonnas και το έργο του, αλλά και με τη Θεσπρωτία, με συνδέει ένα αίσθημα αγάπης και θαυμασμού.

Τη Θεσπρωτία την αγαπώ όχι μόνο σαν κοντινός συντοπίτης και σαν τόπο που τον περπάτησα, αλλά και για τους καλούς φίλους που έχω εκεί.

Με τη φωτογραφική τέχνη του Fred Boissonnas πρωτοσυναντήθηκα στο Μοναστηράκι γύρω στο 1970, όταν ανακάλυψα δύο ανάτυπα φωτογραφιών του. Θυμάμαι ότι για ώρα πολλή, τις κοίταξα και προσπαθούσα να εντοπίσω το ξεχωριστό στοιχείο που τις έκανε στα μάτια μου, μοναδικές. Το φως; Οι τόνοι; Η εικαστική αντιμετώπιση του φωτογράφου; Κάτι άλλο; Ίσως όλα μαζί, ίσως κάτι περισσότερο και άγνωστο ακόμη σε μένα.

Εκείνη η πρώτη εντύπωση από τις δύο φωτογραφίες με κυνηγούσε για χρόνια και πάντα σκεπτόμουν να ασχοληθώ με το έργο του Fred Boissonnas, ώπου το 1999 αποφάσισα να ετοιμάσω μια πρόταση για ένα ντοκιμαντέρ μεγάλου μήκους, με θέμα την Ελλάδα μέσα από τις φωτογραφίες του Boissonnas. Κι επειδή τούτο δεν μου ήταν αρκετό, οραματίστηκα ένα ταξίδι στην Ελλάδα των αρχών του 20ού αιώνα και στην Ελλάδα του σήμερα μέσα από τη φωτογραφική τέχνη· έτσι επινόησα και έναν σημερινό φωτογράφο που επισκέπτεται τα ίδια μέρη, από τα οποία πέρασε ο Boissonnas, ασκώντας ό-

«Στην Ελλάδα, όπου άλλοι δεν πήγαιναν παρόλ' αυτά, εμείς ανακαλύπτουμε μια φύση κι ένα λαό και από τότε το σχέδιό μας ήταν όχι μόνο ν' ασχοληθούμε με τη λαμπρότητα των αρχαίων μνημείων, αλλά να ξαναζωντανεύσουμε τα τοπία που τα περιβάλλουν και τους ανθρώπους, που είναι οι καθημερινοί μάρτυρές τους...».

μως την τέχνη του με την δική του καλλιτεχνική άποψη.

Αναζητώντας τους συνεργάτες που θα με βοηθούσαν σε μια τέτοια προσπάθεια, μετά από σύσταση του φίλου Μιχάλη Γκανά, συναντήθηκα με τον άλλο Μιχάλη, τον Πασιάκο, στη Σαγιάδα, απ' όπου και ξεκινήσαμε αυτή την περιπέτεια για τη δημιουργία του ντοκιμαντέρ.

Η χάρη μας έφτασε ως τη Γενεύη, εγώ στο στάδιο των αναζητήσεων και ερευνών και ο Μιχάλης σαν μανιακός συλλέκτης φωτογραφιών του Boissonnas, με σκοπό την έκδοση ενός βιβλίου για τη Θεσπρωτία.

Στο φιλόξενο σπίτι του Gad και της Ντίνας Μπορέλ, κατόχων του αρχείου Boissonnas, όσο εγώ συζητούσα για τα σχέδια δημιουργίας του ντοκιμαντέρ, ο Μιχάλης με το φορητό σκάνερ, σάρωνε ό,τι εύρισκε πρόσφορο.

Τη δεύτερη μέρα της παραμονής μας, άνοιξε η πόρτα της σοφίτας και μπήκαμε, με τον Gad Borel, σ' ένα χώρο μυστηριακό, με λίγο φως που έμπαινε από τα μικρά ανοίγματα, γεμάτων ράφια και κούτες. Ήταν το φωτογραφικό αρχείο του Fred Boissonnas. Εκεί έπιασα στα χέρια μου, για πρώτη και τελευταία φορά, μια φωτογραφική πλάκα· την έστρεψα προς το φως του μικρού παραθυριού και θαύμασα ένα υπέροχο ελληνικό τοπίο.

Από τη συγκίνηση που με διαπερνούσε, πήγαζαν μέσα μου εικόνες για το πώς θα μπορούσα να αποδώσω κινηματογραφικά αυτή τη μαγεία που διαχέονταν γύρω

μου. Ένα πρόχειρο σκίτσο του Boissonnas, σ' ένα χαρτάκι με τη γωνία λήψης του Παρνασσού από το Ζεμενό Κορινθίας, μου έφερε στο νου τα λόγια από το ημερολόγιό του, όταν βρέθηκε εκεί το 1903, για να εκτελέσει την παραγγελία του Σκωτσέζου λόρδου Νάπιερ.

«Περιμένεις την ώρα, με την υπομονή του κυνηγού. Αρπάζεις την τύχη, δηλαδή τη φευγαλέα εντύπωση, την απρόοπτη συνάντηση, την απροσδόκητη στάση, τον απρόσμενο φωτισμό που σκίζει ξαφνικά το πέπλο της Ίσιδας και σου αποκαλύπτει σε κλάσμα δευτερολέπτου τη μοναδική, την αληθινή στιγμή ομορφιάς, που ποτέ δεν θα την ξαναδείς».

Αδελφάγα τα μάτια μου προσπαθούσαν να δουν την κρυμμένη και εγκλωβισμένη σε φωτογραφικές πλάκες Ελλάδα, σε μια σοφίτα ενός σπιτιού στη Γενεύη. Η σκέψη μου, στιγμές - στιγμές, δραπέτευε κάλοντας τα δικά της ταξίδια στη φωτογραφική τέχνη του Fred Boissonnas. Κράτησα μέσα μου αυτά τα φευγαλέα ξεσπάσματα του νου μου, για να σημειώσω αργότερα, στο σκεπτικό δημιουργίας του ντοκιμαντέρ.

«Η ιδιαιτερότητα που χαρακτηρίζει το φωτογραφικό έργο του Boissonnas, έγκειται στο απολύτως προσωπικό βλέμμα του καλλιτέχνη, που δεν αναζητά μόνον το ιδανικό τοπίο που θα εγκλωβίσει στο κάδρο του, αλλά και το ιδανικό φως που θα αναδείξει τον ψυχισμό του τόπου. Αναζητά αυτό το φως που θα δώσει ένα απέραντο φάσμα τόνων του γκριζού, έτσι που

και σήμερα ακόμη, κάποιοι να νομίζει ότι οι φωτογραφίες του έχουν κρυμμένα μέσα τους χιλιάδες χρώματα».

Έτσι αποφάσισα το ντοκιμαντέρ που ετοίμαζα, να έχει τίτλο «ΑΣΠΡΟΜΑΥΡΗ ΙΡΙΔΑ», κάνοντας ένα λογοπαίγνιο με τη φωτογραφική και χρωματική ιριδα.

Αλλά καθώς η σκέψη συνέχιζε το αλλοπρόσαλλο ταξίδι της, στάθηκε σ' ένα ιδιαίτερο στοιχείο των φωτογραφίσεων του Boissonnas: ήταν η ανθρώπινη παρουσία. Τότε στο νου, μου ήρθε ένα απόσπασμα από μια διάλεξη του ιστορικού τέχνης και συνοδοιπόρου του Boissonnas στα ταξίδια του στην Ελλάδα, Daniel Beau Bony, που μου αποκάλυπτε αυτή την ιδιαιτερότητα. Είπε, λοιπόν, ο Daniel Beau Bony:

«Στην Ελλάδα, όπου άλλοι δεν πήγαιναν παρόλ' αυτά, εμείς ανακαλύπτουμε μια φύση κι ένα λαό και από τότε το σχέδιό μας ήταν όχι μόνο ν' ασχοληθούμε με τη λαμπρότητα των αρχαίων μνημείων, αλλά να ξαναζωντανεύσουμε τα τοπία που τα περιβάλλουν και τους ανθρώπους, που είναι οι καθημερινοί μάρτυρές τους...».

Φύγαμε από τη σοφίτα αλλά και από τη Γενεύη πλήρεις αισιοδοξίας. Εγώ με τη θερμή αποδοχή και συγκατάθεση του Gad Borel να είναι σύμβουλος και συνεργάτης στη δημιουργία του ντοκιμαντέρ και ο Μιχάλης με τον υπολογιστή του γεμάτον από φωτογραφίες και πληροφορίες.

Το ντοκιμαντέρ δεν έγινε ποτέ, για λόγους αλλοτρίους από τη θέλησή μας και ίσως να είχε δίκιο ο φίλος Μιχάλης Γκανάς, όταν πριν από λίγες μέρες μου είπε ότι ίσως έφταιγε το ότι δεν είμαι Ελβετός και δεν έζησα στις αρχές του 20ού αιώνα.

Η προσπάθεια του Μιχάλη Πασιάκου, όμως, δεν έπιασε, απλώς, τόπο, αλλά καρποφόρησε αυτό το θαυμάσιο λεύκωμα, που σήμερα έχουμε την τύχη να το κρατάμε στα χέρια μας.

Ομιλία στην παρουσίαση του Λευκώματος, που έγινε στη Στοά Βιβλίου.

ΖΕΣΤΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΡΤΙΝΟ ΘΕΑΤΡΑΝΘΡΩΠΟ ΓΡΗΓΟΡΗ ΒΑΦΙΑ

ΔΥΟ ΒΙΒΛΙΑ του Γρηγόρη Βαφιά, που εξέδωσε η «Δωδώνη», ήταν η αφορμή πολλοί φίλοι και συντοπίτες του, να βρεθούν σε μια όμορφη και ζεστή βραδιά στις 17 Φεβρουαρίου 2004 στη Στοά Βιβλίου στην Αθήνα.

Το πρώτο αφορά το ελληνικό θέατρο και περιλαμβάνει δύο θεατρικά έργα: Ο τροχός, θεατρικό σε τρεις πράξεις και το μονόπρακτο Τέρλ. Το δεύτερο η ποιητική συλλογή Αν δεν. Για το θεατρικό έργο μίλησε ο ηθοποιός Ιάκωβος Ψαρράς, ο οποίος αναφέρθηκε στη συνολική παρουσία και

προσφορά του Γρηγόρη Βαφιά, ενώ για το ποιητικό του έργο ο Ανδρέας Ρίζος, τονίζοντας πως ο και ποιητής Γρηγόρης Βαφιάς, με βαθιά αιχμηρές λέξεις, περιπλανάται στο χώρο και στο χρόνο, αναζητώντας την ακολουθία των λέξεων. Ακολουθεί τα χνάρια της παιδικής μνήμης, ξεσκονίζει την ιστορία, γίνεται πολιτικός του κόσμου για να βρει την προσωπική του συνέχεια στο Αν δεν.

Στη φωτογραφία, δεξιά ο Γρηγόρης Βαφιάς και δίπλα του ο Ιάκωβος Ψαρράς.

ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟ ΠΑΝΗΓΥΡΙ ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΣΥΛΛΟΓΟ ΗΠΕΙΡΩΤΩΝ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΩΝ

ΤΟ ΣΑΒΒΑΤΟ 19 Ιουνίου 2004, στην Πανεπιστημιούπολη Ζωγράφου (Ιλίσσια) θα γίνει το καθιερωμένο πλέον Ηπειρωτικό Πανηγύρι, το οποίο διοργανώνει ο Πολιτιστικός Σύλλογος Ηπειρωτών Αστυνομικών και είναι αφιερωμένο, όπως μας δήλωσε ο πρόεδρος Θανάσης Σπυράκος, στους Ηπειρώτες Ευεργέτες, οι οποίοι συνέβαλαν στην αναβίωση των Ολυμπιακών Αγώνων. Πλούσιο καλλιτεχνικό πρόγραμμα με τους Γιούλα Κοτριώτισσι, Αλέκο Κιτσάκη, Χρήστο Φωτίου, Γιώργο Χαλιγιάννη και χορευτικά συγκροτήματα.

Ο ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΣΚΑΜΝΕΛΙΩΝ συνδύασε φέτος την ετήσια εκδήλωσή του για το κόψιμο της πρωτοχρονιάτικης πίτας με εκδρομή και περίπατο στη Λίμνη Μαραθώνα και στα Κιούρκα Αττικής. Μέλη και φίλοι του Συνδέσμου πέρασαν μια όμορφη ανοιξιάτικη μέρα, στις 28 Φεβρουαρίου 2004, και διασκέδασαν στο κέντρο «Τυρταίος» του Ηπειρώτη Δημήτρη Δήμα και της κόρης του Φωτεινής. Ο πρό-

Εδρος Κώστας Θεοδοσίου έκοψε την πίτα και ευχήθηκε σε όλους.

Η «ανά - γνώση» του φυσικού περιβάλλοντος δεν είναι και τόσο εύκολη, όπως φαίνεται εκ πρώτης όψεως, υπόθεση. Απαιτεί, ιδιαίτερα στη διάρκεια των κοινωνικών μεταβολών και των μετασχηματισμών, μια αυξημένη προσοχή και, φυσικά, ιδιαίτερη υποδομή για τον ερευνητή που επιχειρεί να μελετήσει αυτή την αναπτυσσόμενη ανάμεσα στην κοινωνία και το τοπίο σχέση. Γιατί δεν πρόκειται για μια μονοσήμαντη σχέση ανάμεσά τους αλλά για μια αμφίδρομη, αποτελεσματικά, μιας ενιαίας διαδικασίας στην ιστορική πορεία της κοινότητας των ανθρώπων. Μπορεί από το φυσικό περιβάλλον να εξαρτάται ως ένα βαθμό η ανάπτυξη και η κοινωνική προσαρμογή του ανθρώπου δεν είναι, όμως, και καθοριστική η εξάρτηση αυτή για την κοινωνική οργάνωση και τον πολιτισμό γενικότερα. Αναπτύσσεται, λοιπόν, μια διαλεκτική σχέση ανάμεσά τους, η οποία καθορίζεται από το ευρύτερο ιστορικό πλαίσιο, στο οποίο εντάσσεται η υπό εξέταση κοινωνία, η κατανόηση του οποίου είναι αναγκαία για την ερμηνεία των κοινωνικών φαινομένων. Ο πολιτισμός, λοιπόν, θα λέγαμε, όχι μόνον αποτυπώνεται στο χώρο, αλλά είναι και παραγωγός του. Οι μεταβολές, μεταμορφώσεις και οι κάθε είδους μετασχηματισμοί είναι αποτέλεσμα όχι μόνον ενός απλού «διαλόγου» του ανθρώπου με αυτό, αλλά μιας βαθύτερης πολιτισμικής σχέσης που αλλάζει μέσα στην ιστορία.

Με αυτή τη σχέση και κάτω από αυτή την οπτική θεώρηση ο Αν. Καθηγητής Λαογραφίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, Β. Νιστάκος, ασχολείται στο βιβλίο του «Χτίζοντας το Χώρο και το Χρόνο» και με συγκριτικά παραδείγματα από την ελληνική κοινωνία και το λαϊκό ή παραδοσιακό πολιτισμό στη βάση της ιστορικότητας διατυπώνει την ά-

ΒΑΣΙΛΗ ΝΙΤΣΙΑΚΟΥ: «Χτίζοντας το Χώρο και το Χρόνο»

Εκδ. Οδυσσεάς, Αθήνα 2003

Γράφει ο ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΕΛ. ΡΑΠΤΗΣ - Δρ. Λαογραφίας

ποψη ότι ο πολιτισμός όχι μόνο αποτυπώνεται στο χώρο και το χρόνο, αλλά τα παράγει κιόλας. Δίνει έτσι και απάντηση στο ερώτημα, αν το οικολογικό πλαίσιο καθορίζει τον ανθρώπινο πολιτισμό ή ο πολιτισμός επιβάλλει τη λογική του στη φύση. Συσχετίζει το «χθες», όπου το φυσικό περιβάλλον ήταν μέρος της κοινωνικής και πολιτισμικής πραγματικότητας με το «σήμερα», όπου ο άνθρωπος προσπαθεί να το καθυποτάξει και να το χρησιμοποιήσει ωφελμιστικά με στόχο πάντα το οικονομικό κέρδος. Έτσι, έχοντας αυτό υπόψη του μπορεί κανείς πιο εύκολα να κατανοήσει, γιατί στη σύγχρονη κοινωνία αλλάζει η αντίληψη των ανθρώπων γι' αυτό και για τη χρήση του.

Η μελέτη αποτελείται από δύο ενότητες: το Χώρο και το Χρόνο. Στην πρώτη χρησιμοποιώντας στοιχεία από συγκεκριμένο λαογραφικό - εθνογραφικό υλικό και από προσω-

φέρει εδώ ως παράδειγμα τη χρήση του νερού) ή ακόμη πώς εννοούν την «παράδοση» οι «μέσα» και οι «έξω» από την κοινότητα και πώς τελικά αντιλαμβάνονται τη χρήση της. Γιατί η έννοια της «κατασκευής», προεπιλεγμένης παράδοσης ή σε συνάρτηση με διαφόρους παραμέτρους αποκτά ιδιαίτερη σημασία για τη χρήση και διαχείριση της σημερα. Ο μελετητής διαπιστώνει ότι ο χώρος όπου κατοικεί η κοινότητα των ανθρώπων γίνεται σύμβολο της συλλογικής ταυτότητας και φέρει την πολιτισμική σφραγίδα της κοινωνικής ομάδας που διαφοροποιείται στην πορεία του χρόνου. Επισημαίνει, επίσης, τη μετάβαση από το τοπικό πλαίσιο στους «μη τόπους» (η λεγόμενη απεδαφοποίηση του πολιτισμού) και σημειώνει έτσι την αποδέσμευση των πολιτισμικών γεγονότων από το στενό τους πλαίσιο, κάτι που ο σύγχρονος άνθρωπος βιώνει καπι-

θημερινά, αφού οι συνθήκες δεν του επιτρέπουν πια να ζει σε χώρους με τα στοιχεία της ομάδας όπου παραδοσιακά και ανήκε.

Στη δεύτερη διαπραγματεύεται την έννοια του Χρόνου και δίνοντας γι' αυτόν μια κοινωνική διάσταση εμμένει περισσότερο στον ανθρωπολογικό του πυρήνα, για να διατυ-

Του ΧΑΡΗ ΜΑΥΡΟΜΑΤΗ Δημοσιογράφου

ΕΙΜΑΙ ΕΔΩ απόψε για να μοιραστώ μαζί σας μια απλή διαπίστωση: ότι το μυθιστόρημα του Γιώργου Παπασωτηρίου «Κάπου να δω το πρόσωπό μου» δεν αρχίζει από τη σελίδα 1, όπως όλα τα βιβλία, αλλά από τη σελίδα 79! Εκεί επισημαίνεται η ταυτοποίηση και τοποθετείται το βάρσο απ' όπου ο συγγραφέας βλέπει και τα όσα έγραψε πριν απ' αυτή τη σελίδα και εκείνα που θα ακολουθήσουν.

Γιατί, αν ο Στέφανος, το κεντρικό πρόσωπο του μυθιστορήματος, παρών ή απών σε ορισμένες σελίδες του, αποτελεί λογοτεχνικό καταπύριο, ο Ορέστης, που, στη σελίδα 79, γυρίζει στον γιατρό - συγγραφέα και λέει ψιθυριστά «εγώ είμαι εσύ», είναι το πρόσωπο κλειδί, που μεταξύ τρέλας και δράσης, αρχιτεκτονεί την πλοκή. Ο Ορέστης είναι το πάθος και η ένταση. Δεν είναι φαινόμενο. Είναι ουσία.

Αυτή τη ταύτιση έχει να κάνει και με μένα. Με μένα, με τον Ορέστη, και με τον συγγραφέα. Γιατί αναγνωρίζω ορισμένα χαρακτηριστικά μου στο πρόσωπο του Ορέστη, υπό την προϋπόθεση ότι θα μπορέσω να κατανοήσω, όπως πρέπει να κάνει κάθε αναγνώστης του βιβλίου, τη διαφορά φάσματος, ιστορίας και πολιτισμού, που διέρχεται από το ίδιο γεωγραφικό, ανθρωπολογικό, κοινωνικό, δεινολογικό και ιδεολογικό τοπίο. Όπως συμβαίνει και στον συγγραφέα, που χρησιμοποιεί τον Ορέστη ως αντίδοτο του εαυτού του και το μυθιστόρημα ως εργαλείο άλλων αναστατώσεων, έτσι και εγώ χρησιμοποιώ την εμπνευσή των άλλων για να εκφραστώ. Και ο Παπασωτηρίου με βοηθάει εν προκειμένω, γιατί είναι καλός συγγραφέας και προσφέρει στους αναγνώστες του, την ψυχολογική και κοινωνιολογική μελέτη που προωθεί τους ήρωές του και τους τρόπους που διαλέγονται.

Το συγκλονιστικό τοπίο του χωριού της Άρτας, το φορτωμένο με την αριστοκρατική μπουρζουαία των φυτών και των ζώων - όπως άλλωστε συμβαίνει και με τους ευγενείς τόπους όλου του κόσμου - το ξέρω καλά.

Το ξέρω, ακριβώς με τον τρόπο που το περιγράφει ο Παπασωτηρίου. Σκληρό, πρό-

ΒΙΒΛΙΟ - Παρουσίαση

ΓΙΩΡΓΟΥ Χ. ΠΑΠΑΣΩΤΗΡΙΟΥ: «Κάπου να δω το πρόσωπό μου»

Μυθιστόρημα, εκδόσεις Πατάκη

Στις 21 Οκτωβρίου 2003 παρουσιάστηκε στην Αθήνα από τις εκδόσεις Πατάκη το πρώτο λογοτεχνικό έργο - μυθιστόρημα - του Αρτινού Γιώργου Χ. Παπασωτηρίου, με τίτλο «Κάπου να δω το πρόσωπό μου». Ανάμεσα στους ομιλητές ήταν και ο επίσης Αρτινός δημοσιογράφος Χάρης Μαυρομάτης. Και ο συγγραφέας και ο ομιλητής, συνδέουν, ο καθένας από τη σκοπιά του, τον γενέθλιο τόπο στις αναφορές τους. Το έργο του Γ. Παπασωτηρίου έχει αυτόν ως αφηγήτρια, ενώ ο Χάρης Μαυρομάτης, ως αναγνώστης, αναγνωρίζει σε αυτό πολλά δικά του προσωπικά στοιχεία. Ως μια προσπάθεια γνωριμίας με το έργο του συγγραφέα παραθέτουμε την ομιλία του Χάρη Μαυρομάτη.

Ο Γιώργος Χ. Παπασωτηρίου γεννήθηκε στους Κωστακούς Άρτας. Σπούδασε στην Αθήνα και στο Παρίσι και εργάστηκε στο ραδιόφωνο (Γ' Πρόγραμμα, Διάυλος 10), σε περιοδικά (ΧΑΟΣ, Account, Ταξιδεύοντας, ΙΤΗΝΑ) και σε εφημερίδες (ΕΞΟΥΣΙΑ, ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ - Βιβλιοθήκη, ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ). Σήμερα εργάζεται στη ΒΡΑΔΥΝΗ.

ραρυπατισμένο, φουρτουναρισμένο από πάθη στις συνειδήσεις και από αγκομαχητά στις άκρες των μικρών κοινωνιών, που είναι γεμάτες από μικρούς Στέφανους, μεγαλωμένους σε ξένα χέρια και σε περιέργες αγκαλιές.

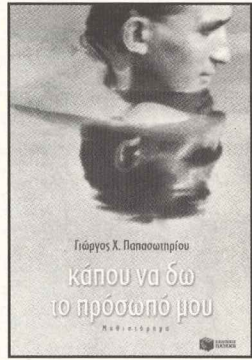
Το ξέρω σαν την ανάμνηση της νύχτας που η λιάδα, η θεία μου, ερχόταν νεκρή από την Αθήνα. Η υστερική αντίδραση των πουλιών, των βατράχων, των σκύλων, των ανθρώπων εκείνη τη φοβερή νύχτα, ήταν ο αποχαιρετισμός της φύσης προς το δυνάστη της. Η θεία λιάδα ήταν ένας δυνάστης, ένας Κωνσταντίνος Αποστόλου, που είχε υποθεθεί, για τη σωτηρία του περσάματός της από τα δρομάκια του χωριού, όλα τα ζωντανά που είχαν ανάγκη από φανήνη και μέλι και το Λάζαρο, τον ορφανό ανήψιο της.

Ξέρω, επίσης, το τοπίο της Αθήνας, απ' το Βοτανικό των πρώτων φοιτητικών μου χρόνων ως την πλατεία Βάθης και την οδό Βασιλείου Μακεδόνος, όπου το φως του ήλιου έπεφτε απ' την πλευρά που ηφούσαν αι διαρρήκτες, για να προκαλέσουν εγκαταλειμμένη την εξοχή και την Άννα. Ο α-δερφός της είχε διοριστεί με τον ίδιο τρό-

πο που διορίστηκαν κάποιοι απ' τους γονείς των χαρακτήρων του μυθιστορήματος.

Και το Παρίσι το ξέρω, μαζί με τις εικόνες του. Μόνο, βέβαια, που το έζησα αλλιώς. Οι σπουδές μου εκεί δεν είχαν φοιτητικό χαράκτρα, όπως και οι ενασχολήσεις δεν είχαν να κάνουν καθόλου με όσα συνέβαιναν εκεί τον καιρό στην Ελλάδα, ούτε μ' εκείνα που διαδραματίζονταν στη Γαλλία. Δεν έπεσα ούτε μια στιγμή στην παγίδα των μύθων, ούτε των ριαντερόν, ούτε των δεξιών. Ήμουν ένας μοναχικός περιπατητής σε δρόμους που πίστευα ότι θα βελτιώναν τον κόσμο, μακριά από εκείνους που μετέτρεψαν την προσωπική τους ατομία σε ομαδικό πάθος, αλλά και από εκείνους που μετέτρεψαν τον ομαδικό τους διαταγισμό σε ατομική δράση, και που με τρόπο κοινωνιολογικό άμνογο και λογοτεχνικά πειστικό παρουσιάζει ο Γιώργος Παπασωτηρίου στο μυθιστόρημά του.

Εγώ, έπαιρνα απλά, σαν ξενάκι που ήμουν, το δικαίό μου στον ύμνο και έβγαينا στους δρόμους του Παρισιού και στις γκαλερί για να γνωρίσω τον κόσμο και τις τέχνες του. Επιστρέφοντας από το Παρίσι έφυγα απ'

τις περιοχές που μύριζαν τη μούχλα της ανακύκλωσης των ατομιών, που ανέφερα, την ώρα, μάλιστα, που το γιουρούσι της ατομίας διέλυσε την αντίσταση της άλλης.

Η εξέλιξη αυτή σκαρφαλεύει σαν επώδυνη εγχείρηση στην αυτοκτονία του Στέφανου και στο άλλοθι - μεταφορά του πτώματός του από τους φίλους του, που τον ήθελαν με παρατεταμένο, μεταθανάτιο κύρος. Ο συγγραφέας παίρνει, χωρίς τελετουργίες, τον Στέφανο και τον γκρεμίζει μέχρι θανάτου, μέχρι θανάτου ψυχής, πνεύματος, σώματος, αναμινύοντας την ιδέα, την αποτυχία της ιδέας και την αποτυχία του προσώπου, σε κινηματογραφική σκηνή, σαν σκηνή του Τριφύ, σε άλλο τόπο, στον τόπο της αμερικανικής νύχτας και της έχτατης δικαιοσύνης, για κάποιον που αλλιώς ξεκίνησε - λάθος ξεκίνησε - και αλλιώς τελειώσε τη ζωή του. Λάθος και πάλι.

Η ουσία είναι ότι οι πάντες - και οι ήρωες του βιβλίου και ο γιατρός συγγραφέας και ο Ορέστης - αλλά και εγώ, ως αναγνώστης, και ο ορμαγδός του θανάτου του Στέφανου, ανήκουμε στην ίδια κατηγορία. Πρόσωπα και γεγονότα. Ανήκουμε στην κατηγορία των παρενεργών συ-

μπωμάτων της μεγάλης ιστορίας, έστω και αν είμαστε σφραγισμένοι από την καθημερινότητα, από έμμοινα τοπία, όπως αυτά της Κορωνίσις και του Αμβρακικού, όπως τα αρμυρίκια όπου κρύβονται θεόγυμνοι οι έφηβοι της γενιάς μας, όπως τα μάτια των εργατριών στις πορτοκαλιές του Τοπ-Αλτί, που τραγουδούν αδιαφορώντας για το αν κάποιοι από το χθες ή από το σήμερα γιγανή ή δεν πήγαν στο Παρίσι, διάβασαν ή όχι Μπωντλέρ και Ρεμπό ή Έλληνες φιλόσοφους της διασποράς, αναγνωρίστηκαν ή όχι από το δράμα των ιδεών στις οποίες πίστευαν.

Στα εκατοντάδες μυθιστορήματα που είναι καταγραμμένα ως σπέρμα και ως σμήνη θανάτου τα συμπτώματα αυτά, κυκλοφορεί τρελή και ρακένδυτη η ανάμνηση του «Κάπου να δω το πρόσωπό μου», ως αντικαταστάτης και ως κοινωνιολογικό δοκίμιο, ως αφηγηρία χιλιάδων ψυχισμών και άλλων τόσων μυθιστορημάτων που εμπεριέχονται στο βιβλίο του Γιώργου Παπασωτηρίου. Ένα βιβλίο που, επιτέλους, είναι μυθιστόρημα και ισχυρός λόγος με επιχειρήματα.

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΤΟΥ «ΠΥΡΡΟΥ» ΜΕ ΤΟ ΑΡΧΕΙΟ ΓΕΦΥΡΙΩΝ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΩΝ (Α.Γ.Η.) ΣΕΙΡΑ ΑΡΘΡΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΤΗΛΕΡΩΤΙΚΟ ΓΕΦΥΡΙ

4. ΚΑΙ ΣΤΟ ΘΕΑΤΡΟ ΣΚΙΩΝ ΤΟ...ΓΕΦΥΡΙ ΤΗΣ ΑΡΤΑΣ!!!

Αρχιμάστορας: Πού είσαι Καραγκιόζη;

Καραγκιόζης: Έλα αρχιμάστορα...

Αρχιμάστορας: Έλα 'δω λεβέντη μου! Πάλι το γεφύρι γκρεμίστηκε, πάλι οι καμάρες έπεσαν μέσα στο βάλο, στο νερό...!

Καραγκιόζης: Αχ μανούλα μου! Εγώ λέω να σηκωθούμε να φύγουμε...

Αρχιμάστορας: Πάψε ορέ Καραγκιόζη! Πρέπει να λύσουμε το αίνιγμα...Γιατί τη νύχτα γκρεμίζει το γεφύρι; Καραγκιόζης: Και τι θα κάνουμε τώρα;

Αρχιμάστορας: Άκουσέ με! Απόψε θα φυλάξεις εσύ πρώτο νοίμερο, σκοπός...

Καραγκιόζης: Εγώ!;

Αρχιμάστορας: Ναι, θα κρυφτείς κοντά στη γέφυρα, εκεί, στο στύλο το δεξιό μέσα στο φράχτη...

Καραγκιόζης: Ναι!

Αρχιμάστορας: ...κι όταν ιδείς τα φαντάσματα κι έρχονται, θα φωνάξεις: Σηκωθείτε εργάτες, σηκωθείτε αρχιμαστόροι να φροντίσουμε τα φαντάσματα...

Καραγκιόζης: Τι λες ρε! Άκου που θα φωνάξω, που θα μείνω ξερός...

Αρχιμάστορας: Πάψε! Λοιπόν, τα μάτια σου δεκατέσσερα. Όταν φτάσει δώδεκα τη ώρα αρχίζουν και φωνάζουν τα φαντάσματα, μουγκρίζουν, φυσάει αέρας...

Καραγκιόζης: Μανούλα μου!

Αρχιμάστορας: ...όταν ιδείς κι έρθει το πρώτο δαιμόνιο...

Καραγκιόζης: Τι;

Αρχιμάστορας: Το πρώτο δαιμόνιο.

Καραγκιόζης (τρέμοντας): Εεεε; Έρχεται το λεμόνι;

Αρχιμάστορας: Όχι λεμόνι. Δαιμόνι! Μετά έρχονται από δεξιά σατανάδες...

Καραγκιόζης: Έρχονται και καστανάδες εδώ;

Αρχιμάστορας: Ναι! Από την άλλη μεριά έρχονται οι έξω απ' 'δω...

Καραγκιόζης: Μμ! Οι έξω από 'κει; Έρχονται από την άλλη μεριά;

Αρχιμάστορας: Όχι.

Καραγκιόζης: Δεν μπορώ εγώ! Πού να κοιτάω; Έξω από 'δω, έξω απ' εκεί, έξω από δίπλα, φάτσα απέναντι...

Αρχιμάστορας: Μη φοβάσαι.

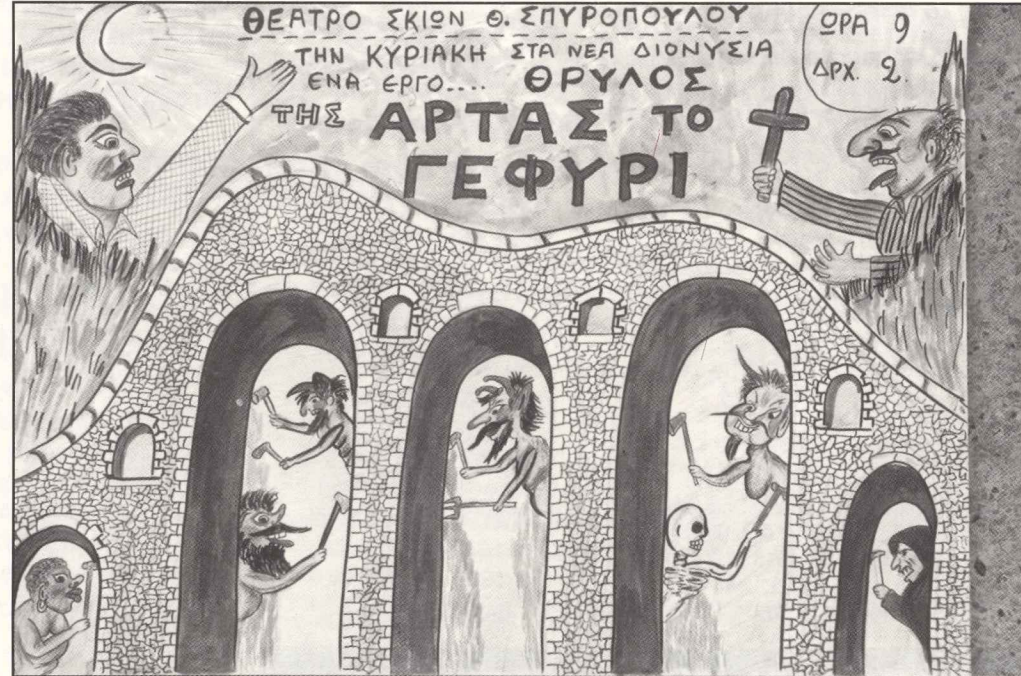
Καραγκιόζης: Δεν φοβάμαι, ρε παιδί μου, αλλά σκιάζομαι από το φόβο μου...!

* * *

Είναι απόσπασμα από έργο του Θεάτρου Σκιών με τίτλο «Στο Στοιχειωμένο Γεφύρι της Άρτας». Το έγραψε, το 1966-'67, και το πρωτοπαίξε στο Αγρίνιο, ο Καραγκιοζοπαίχτης, καλλιτέχνης στο είδος - και ζωγράφος - **Θανάσης Σπυρόπουλος**.

Γεννημένος τούτος στο Κονανάκι της Μεσσηνίας το 1931, από νωρίς συγκρότησε δικό του ήθιο - με βοηθούς, οργανοπαίχτες κ.λπ - κι άρχισε περιοδείες, πρώτα στην Πελοπόννησο κι ύστερα σ' όλη την Ελλάδα. Έγραψε και έπαιξε δεκάδες έργα, σχεδιάζοντας ο ίδιος τις φιγούρες των ηρώων του. Η συλλογή του από τέτοιες, αλλά και σκηνικά, θεωρείται από τις πιο αξιόλογες στη χώρα. Δίκαμα συγκαταλέγεται ανάμεσα στους τρεις, τέσσερις ανθρώπους, που έγραψαν την ιστορία του Θεάτρου Σκιών στην πατρίδα μας, πλουτίζοντας τελικά τη λαϊκή μας τέχνη και πολιτισμό.

Ο θρύλος του «γιοφυριού της Άρτας», της θυσιασμένης γυναίκας του πρωτομάστορα, αποτέλεσε ξεχωριστή πηγή εμπνεύσεως για πολλούς, επώνυμους και μη, δημιουργούς του περασμένου αιώνα. Το τραγικό της ιστορίας, με τις σουρεαλιστικές κάποτε σκηνές, αλλά και τους αρκετούς συμβολισμούς, τροφодότη-

σε με δυνατό έργα τη λογοτεχνία - πεζό και ποίηση - το τραγούδι, τη ζωγραφική, τη μουσική, το θέατρο! Ιδιαίτερα στο τελευταίο - που αναφερόμαστε σήμερα - η επίδραση και η...παραγωγή ήταν τέτοια, που πραγματικά εντυπωσιάζει, τόσο με τον αριθμό των έργων που ενέπνευσε, όσο και με τα συγκεκριμένα πρόσωπα που ασχολήθηκαν.

Έγραψαν, στην Ελλάδα, οι: **Ηλ. Βουτεριδής** (1904), **Π. Χορν** (1906), **Ν. Καζαντζάκης** (1909), **Μ. Καλομύρης** (1915), **Π. Φωτιάδης** (1927), **Θ. Κανονίδης** (1927), **Στ. Σεφεριάδης** (1933), **Γ. Θεοτοκάς** (1942), **Φίλ. Κτενίδης** (1949), **Γ. Δρόσης** (1957), **Νικ. Βρεττάκος** (1963), **Σπ. Σαμοίλης** (1972), **Α. Μιχαηλίδης** (1999), **Πέπη Ρηγοπούλου** (1999)...

Αλλά και έξω, στη Βαλκανική, που επίσης ο θρύλος του εντοχιισμού επιχωριάζει, δημιούργησαν, για σκηνική παράσταση, ο βούλγαρος **Πέτρο Τοντόροβ** (1899), ο ούγγρος **Έρνε Ντοχνάνι** (1922), ο ρουμάνος **Λουτσιάν Μπλάγκα** (1927) και άλλοι...

Το θέμα - να ομολογήσουμε - όσο ελκυστικό παρουσιάζεται ως πηγή εμπνεύσεως, τόσο δύσκολο απειδείχθη στο χειρισμό. Το μαρτυρά αυτό και η όχι πάντα πετυχημένη σκηνική του σταδιοδρομία. Ο Θανάσης Σπυρόπουλος όμως - για να ξαναγυρίσουμε «Στο Στοιχειωμένο Γεφύρι της Άρτας» του - τόλμησε και πέτυχε. Και βέβαια δεν ήταν καθόλου εύκολο, ειδικά εδώ στον Καραγκιόζη, η μεταφορά μιας τόσο τραγικής υπόθεσης, σ' ένα είδος θεάτρου με αποκλειστικά κωμικό χαρακτήρα.

«...Δεν ανόσανε κανένας ξένο, όταν το έπαιζα! Δεν έβαλα τη γυναίκα να την καταβάζουν και να την σκεπάζουν. Δοκίμασα, αλλά ήταν τόσο θλιβερό, στενοχωριόταν ο κόσμος! Όταν ο πρωτομάστορας έκλαιγε, περναί ένας λεβέντης, ένας Ηπειρώτης, -Τι γίνεται; ρωτάει - Να, πρέπει να θυσιάσουμε τη γυναίκα, απαντούν, για να σταθεί το γεφύρι. Πηδάει τότε αυτός, την ελευθερώνει, τη βγάζει έξω. - Μπράβο, λέει ο Καραγκιόζης - μονομαχεί με τα φαντάσματα - Μα... θέλουμε αίμα! - Ε, θα σφάξουμε έναν κόκορα! Εντάξει! Ημερών οιλοι, ο κόσμος χειροκροτεί, έμεινε η παράδοση...»

* * *

Καραγκιόζης (κόβοντας βόλτες): Ε, ρε μανούλα μου

Γράφει ο

Σπύρος Ι.

Μαντάς

τώρα, πόσο φοβάμαι! Χτυπάει η καρδιά μου σαν ταμπούρο γύφτικο. Τάκα πικ, τάκα πικ, τάκα πικ, τάκα πικ... Αχ, μανούλιστα μου! - (Ακούγονται συρσίματα, σφυριχτά, χαχανητά...)

Καραγκιόζης: Μανούλα μου, κάτι βλέπω! Τι τι, ωχού μανούλιστα μου...

Μια σκιά: Πού είστε καταχθόνιες δυνάμεις της δυναστείας των βρυκολάκων και των φαντασμάτων...Πού είστε σατανάδες κι αράπηδες, πού είστε κοράκια με το ράμφος σας... Να 'ρθείτε να γκρεμίσετε το γεφύρι!!! Χα, χα, χα, χα...

Καραγκιόζης: Μανούλα μου, μανούλιστα μου! Αισθάνομαι το παντελόνι μου βαρύ πίσω. Πω, πω, πω, έγινε εργοστάσιο ευρωπαϊκών λυπασμάτων! Και δεν έχω αλλάξει, μανούλα μου...! Να, ωχ, έρχονται κι άλλοι, μανούλιστα μου...

(Φωνές πολλές, γελάνε, χορεύουν)
Βρυκόλακας (προς τον Καραγκιόζη): Για έλα εδώ... εσύ!

Καραγκιόζης (παγωμένος): Ορίστε! Βρυκόλακας: Εσύ.

Μικρό φάντασμα: Δεν είναι αυτός, είναι άλλος ο πρωτομάστορας...

Καραγκιόζης (τρέμοντας): Ρε παιδιά, δεν είμαι εγώ, ο άλλος είναι.

Βρυκόλακας (υποκωφά): Ετούτος είναι, πρέπει να τον πάρουμε, να τον ριζούμε κάτω στο γεφύρι, να γκρεμίσουμε το γεφύρι...

Καραγκιόζης: Ρε παιδιά, εγώ είμαι ο Καραγκιόζης, εγώ είμαι καλός άνθρωπος ρε παιδιά...

Μικρό φάντασμα (με ψιλή φωνή): Άστον αυτόν...είναι καλός, τον βλέπω εγώ...

Καραγκιόζης: Μπράβο ρε, μπράβο ρε συ, φαντασματάκι! Είναι ο άλλος σας λέω...

Βρυκόλακας (με βωρία φωνή): Πήγαινε τώρα, θα το γκρεμίσουμε το γεφύρι...

Καραγκιόζης (τρέχοντας): Ορέ βάλτου μπουρλότο, να φύγω εγώ...

1. Βλέπε σχετικά: Σπύρος Μαντά, Ο θρύλος «του γιοφυριού της Άρτας» στο θέατρο, περιοδικό «Χάος και Όψη», τεύχ. 18, Οκτ. - Δεκ. 1997, σελ. 21-27.
2. Από συνομιλία με το Θανάση Σπυρόπουλο, τον Οκτώβριο του 2002.

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΗΠΕΙΡΩΤΩΝ ΤΗΣ ΔΙΑΣΠΟΡΑΣ

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΑ

**ΕΘΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ
ΑΓΡΟΤΙΚΗ
ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ
ΓΙΑΝΝΗΣ ΜΠΑΝΙΑΣ**
(Από Μελισσουρούς Άρτας)
ΑΛΙΚΗ ΠΛΑΤΗ
ΚΑΛΧΑΝΤΟΣ 19, ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗ
ΤΗΛ.: 210 76.49.980 - 81
FAX: 210 76.60.800
ΚΙΝ.: 6977 293705 -
6977 282679

INTERAMERICAN ΑΘΑΝΑΣΙΑ ΚΙΟΥΒΡΕΚΗ - ΤΣΙΟΥΛΗ

(Από Σίδηρη Θεσπρωτίας)
Ασφαλιστικός & Επενδυτικός Σύμβουλος
ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΑΘΗΝΑΣ
ΠΑΝΟΡΜΟΥ 119, 115 24
ΤΗΛ.: 210 - 69.97.441
6945 797.302

ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ

ΑΝΤΩΝΗΣ ΝΟΥΣΙΑΣ
(Από Κούρεντα Ιωαννίνων)
& ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ
ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ -
ΦΟΡΟΤΕΧΝΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ,
ΤΗΡΗΣΗ ΒΙΒΛΙΩΝ ΟΛΩΝ
ΤΩΝ ΚΑΤΗΓΟΡΙΩΝ
ΝΑΞΟΥ 108, ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ.: 210 - 22.85.078
210 - 22.87.186

ΚΑΦΕΝΕΙΑ - ΣΤΕΚΙΑ

ΚΑΦΕΝΕΙΟ «Η ΜΟΥΡΙΑ»
ΧΡΗΣΤΟΣ ΒΑΝΑΣ
(Από Πράμαντα Ιωαννίνων)
ΧΑΡΙΛΑΟΥ ΤΡΙΚΟΥΠΗ 87
& ΚΑΛΛΙΔΡΟΜΙΟΥ
ΤΗΛ.: 210 - 38.12.606

ΟΥΖΕΡΙ - ΚΑΦΕΤΕΡΙΑ ΔΥΝΑΣΤΕΙΑ ΑΦΟΙ ΜΠΑΛΑΣΚΑ

Λ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΣ 19-41
ΤΗΛ.: 210 6434974

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ «ΓΑΒΡΙΗΛ»

ΓΕΩΡΓΙΑ ΤΖΗΜΑ
ΑΙΑΝΤΕΙΟ ΣΑΛΑΜΙΝΑΣ
ΤΗΛ.: 210 4662223

**ΟΣΟΙ ΣΥΜΠΑΤΡΙΩΤΕΣ ΕΠΙΘΥΜΟΥΝ ΤΗΝ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗ ΤΟΥΣ ΣΤΟΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟ ΟΔΗΓΟ
ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΝΤΑΙ ΝΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΗΣΟΥΝ ΜΑΖΙ ΜΑΣ ΣΤΟ ΤΗΛ.: 210 - 82.33.830, FAX: 210 - 82.38.468.**

ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ

**ΑΝΤΑΛΛΑΚΤΙΚΑ
ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ**
FIAT - LANCIA - ALFA ROMEO
AUDI - VW - SEAT
ΧΡΗΣΤΟΣ ΓΚΑΤΖΟΓΙΑΣ
(Από Δαφνιώτη Άρτας)
Gatzogias auto sport
ΛΙΟΣΙΩΝ 267, Αθήνα
Τηλ.: 210 - 83.24.162

Racing Service
LANCIA - FIAT - ALFA
ROMEO
**ΑΝΔΡΕΑΣ ΗΛ.
ΓΚΑΤΖΟΓΙΑΣ**
(Από Δαφνιώτη Άρτας)
ΣΑΜΟΥ 16- 18, ΑΘΗΝΑ
Τηλ.: 210 - 52.37.652
Fax: 210 - 52.39.414
6932 - 211155

ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ

ΑΘΗΝΑΪΚΗ ΚΛΙΜΑΤΙΣΤΙΚΗ
ΚΛΙΜΑΤΙΣΜΟΣ - ΚΕΝΤΡΙΚΕΣ
ΘΕΡΜΑΝΣΕΙΣ - ΑΕΡΙΣΜΟΣ - ΗΛΙΑΚΑ
ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΑΠΑΡΡΙΖΟΣ
ΔΙΠΛ. ΜΗΧ/ΓΟΣ - ΗΛ/ΓΟΣ Ε.Μ.Π.
(ΑΠΟ ΚΟΜΠΟΤΙ ΑΡΤΑΣ)
ΛΙΟΣΙΩΝ 30, ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ.: 210 8815818

ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ

ΕΘΝΙΚΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ - ΗΠΕΙΡΟΣ
ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΤΖΟΥΜΕΡΚΑ
ΠΑΥΛΟΣ ΤΣΑΓΚΑΣ
(Από Ροδαυγή Άρτας)
ΑΘΗΝΑ: Τηλ.: 210 - 99.16.768,
210 - 99.40942, 6944 - 341919
ΑΡΤΑ: ΑΡΑΧΘΟΥ 85,
Τηλ.: 2810 - 27.433

ΙΑΤΡΟΙ

**ΓΕΩΡΓΙΑ Α. ΑΝΑΓΝΩ-
ΣΤΟΠΟΥΛΟΥ - ΚΑΓΙΑ**
(Από Καστάνιανη Κονίτης)
ΠΛΑΣΤΙΚΟΣ ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ -
ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ - ΕΠΑΝΟΡΘΩΤΙΚΗ
ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ
Αρτάκης 60-62, 171 24 Ν. Σμύρνη
Τηλ./Fax: 210 9315206
Κινητό: 6972-257185
E-mail: kayiast@otenet.gr

ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ

ΣΠΥΡΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ
(Από Κρυονέρι Θεσπρωτίας)
ΤΟΠΟΓΡΑΦΟΣ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ
ΜΕΛΕΤΗΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ
ΠΡΑΓΜΑΤΟΓΝΩΜΩΝΑΣ
ΤΕΧΝΙΚΟΥ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟΥ
ΕΛΛΑΔΟΣ
ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ 47 - 49, ΑΘΗΝΑ
Τηλ.: 210 - 88.40.151,
210 - 82.26.813, 6977 - 578587

**ΣΩΤΗΡΗΣ
ΚΟΛΙΟΥΣΗΣ**
(Από Σίδηρη Θεσπρωτίας)
ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ
Μελέτες κατασκευές ιδιωτικών
και δημοσίων έργων
ΣΟΛΩΝΟΣ 125, Αθήνα
Τηλ.: 210 3306746
6944 - 507194
Fax: 210 3306747

**ΒΑΣΙΛΗΣ Ν.
ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ**
(Από Ελληνικό Ιωαννίνων)
& ΣΙΑ Ο.Ε.
ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ
ΑΛΚΑΙΟΥ 20, ΙΛΙΣΣΙΑ,
115 28 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ.: 210 - 64.53.906,
Fax: 210 - 64.66.688
e-mail: bnrap@otenet.gr

ΝΙΚΟΣ ΠΟΥΡΝΑΡΑΣ
(Από Κυψέλη Άρτας)
ΥΠΕΡΓΟΛΑΒΟΣ
ΚΤΙΣΙΜΑΤΩΝ
Λήμνου 4Α, Καματερό 134 51
Τηλ.: 210 - 23.85.340,
6944 - 797563
Fax: 210 - 2389635
e-mail: nikpour@otenet.gr

ΦΩΤΗΣ ΤΣΙΒΟΛΑΣ
(Από Κεντρικό Άρτας)
ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΗ
ΕΡΓΟΛΗΠΤΙΚΗ
ΕΤΑΙΡΕΙΑ
ΜΗΘΥΜΝΗΣ 34, ΑΘΗΝΑ 112 57
Τηλ.: 210 - 86.28.780
Fax: 210 - 86.29.878

ΕΚΔΟΣΕΙΣ - ΒΙΒΛΙΟ

«ΔΩΔΩΝΗ»
ΕΚΔΟΤΙΚΗ Ε.Π.Ε.
ΑΝΔΡΕΑ ΜΕΤΑΞΕ 28,
ΕΞΑΡΧΕΙΑ, ΑΘΗΝΑ
Τηλ.: 210 - 38.41.171
210 - 36.37.973

**ΕΚΔΟΣΕΙΣ
«ΚΟΥΛΤΟΥΡΑ»**
Λάμπρος Κωστακιώτης
(Από Νεοχώρι Άρτας)
ΜΑΝΤΖΑΡΟΥ 4 και
ΣΟΛΩΝΟΣ
Αθήνα
Τηλ.: 210 - 36.36.281

**ΕΚΔΟΣΕΙΣ
«ΣΟΚΟΛΗ»**
ΣΠΥΡΟΥ ΤΡΙΚΟΥΠΗ 3-5,
ΕΞΑΡΧΕΙΑ, ΑΘΗΝΑ
Τηλ.: 210 - 3805520,
210 - 3822732.

ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΚΟΥΤΑΣ
(Από Βίγλα Άρτας)
ΒΙΒΛΙΟΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟ
ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ 73,
ΚΑΛΟΓΡΕΖΑ, ΝΕΑ ΙΩΝΙΑ
Τηλ.: 210 - 27.75.706

ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΟΙ
**ΚΑΤΕΡΙΝΑ
ΓΙΑΝΝΑΚΟΥΛΗ**
(Από Άρτα)
ΡΕΘΥΜΝΟΥ 9
ΑΘΗΝΑ, 106 82
Τηλ.: 210 - 8210345

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ - Ο ΛΟΓΟΣ ΣΤΟΥΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΕΣ ΜΑΣ

Προς τη Δ/ση της εφημερίδας «ΠΥΡΡΟΣ»

Κύριε Διευθυντά

Στο υπ' αρ. 18ο φύλλο της εφημερίδας σας και στην πρώτη σελίδα με τίτλο «Η ΓΝΩΜΗ ΜΑΣ» αναφέρεστε, και καλώς κάνετε στις προοπτικές καλλιτέρευσης των συγκοινωνιών της Ηπείρου, (Ζεύξη Ρίου - Αντιρρίου, Ιόνια οδό, Σιδηρόδρομο) και γράφετε τα εξής: «Καθολικό, λοιπόν, το αίτημα, να φτάσει το τρένο στην Ήπειρο. Όπως καθολικό είναι και το αίτημα για την Ιόνια οδό... και κυρίως για τη βελτίωση του εθνικού άξονα Αντίρριου - Κακαβιάς» (που σκοτώνονται καθημερινά άνθρωποι, θα προσθέσω εγώ).

Όμως, αν και κατάγεστε απ' την Ορεινή Άρτα, σας διέφυγε, πιστεύω άθελά σας, να αναφερθείτε στους δύο δρόμους που θα ενώσουν κάποτε την Άρτα με τα Τρίκαλα και την Καρδίτσα και θα αλλάξουν το βιοτικό επίπεδο των αγροτών των νομών Άρτας, Πρέβεζας, Λευκάδας, με τη γρήγορη και απρόσκοπτη χειμώνα-καλοκαίρι μεταφορά των προϊόντων τους προς τη Θεσσαλία, Μακεδονία και γειτονικές χώρες.

Έγιναν κι αυτοί οι δύο δρόμοι σαν το γεφύρι της Άρτας που «ολιμερί» το χτίζανε, το βράδυ κρεμιζόταν». Αλήθεια, πότε θα τελειώσουν; Ευχαριστώ για τη φιλοξενία

Παναγιώτης Κώσης
Εκπαιδευτικός
Καλλιθέα Αττικής

«Π»: Ευχαριστούμε τον κ. Π. Κώση για τις παρατηρήσεις του. Έχει δίκαιο, για τους δύο αυτούς οδικούς άξονες, που χρόνια μελετώνται και χρόνια προγραμματίζονται. Η σημασία τους είναι μεγάλη, όχι μόνο για

την Άρτα, αλλά και την Ήπειρο συνολικά και τους γειτονικούς νομούς. Η αναφορά μας στα μεγάλα συγκοινωνιακά και επικοινωνιακά έργα, τα οποία έχει ανάγκη η Ήπειρος, δεν μπορούσε να εξαντληθεί στα πλαίσια ενός σχολίου σε όλα. Εξ άλλου ο «ΠΥΡΡΟΣ» έχει αναφερθεί ιδιαίτερα στο δρόμο Άρτας - Τρίκαλων, δημοσίευσε μάλιστα και ντοκουμέντα από την ιστορική πορεία προς την Αθήνα των τεσσάρων νεολαίων, που έγινε πριν από 25 χρόνια.

Σε κάθε περίπτωση, οι αναφορές μας σε αυτούς τους οδικούς άξονες, αλλά και σε άλλους που αφορούν άλλες περιοχές της Ηπείρου, θα συνεχιστούν, έως ότου ολοκληρωθούν.

Σουσακί Κορινθίας, 5 Γενάρη 2004

Στη Δ/ση και τους εκλεκτούς
συνεργάτες του «Πύρρου»
Αγαπητοί μου φίλοι, γεια σας

Πήρα σήμερα το πλοίο στο περιοδικό σας και το διαβάζω πάντα με ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Το διαβάζω όμως και το οικογενειακό μου περιβάλλον και όσοι με επισκέπτονται: Ηπειρώτες, φίλοι, γείτονες, συνάδελφοι. Τους εντυπωσιάζει ο τίτλος, το ξεχωρίζουν από ένα πλήθος εντύπων, που υπάρχουν πάνω στο τραπέζι. Σας ευχαριστώ. Ευχαριστώ που με θυμάστε και με τιμάτε και που κάνετε αυτή την καταπληκτική «επίσκεψη» εδώ στο εξοχικό μου και μετριάξετε της μοναχικής ζωής την ομίχλη.

Ταξιδεύω και ξεχνώ, έστω και για λίγο, τα σοβαρά προβλήματα ηλικίας και υγείας. Πολλά περιοδικά μου στέλνουν, που δυστυχώς δεν έχουν αυτά τα δύο τσι-

μπιδάκια (συνδετήρες), που συγκρατούν τις σελίδες και μπορούμε και τα διαβάζουμε και στο κρεβάτι. Σας συγχάρω για την πρόνοια και τον σεβασμό που έχετε για τον αναγνώστη. Αλλά και το περιοδικό σας έχει προσωπικότητα.

Έχω εδώ στο τραπέζι και το «Ζαγόρι μας», τον «Νουμάν» και άλλα περιοδικά, που αναγκάζομαι εγώ να βάζω συνδετήρες για να συγκρατώ τις σελίδες τους.

Για το 2004 σας εύχομαι υγεία και ευτυχία προσωπική και οικογενειακή. Αισιοδοξία και κάθε καλό και αγαθό στη ζωή και στο έργο σας. Στους εκλεκτούς συνεργάτες του περιοδικού και φίλους μου, καλή χρονιά, με υγεία και ευημερία. Και παγκόσμια την Ειρήνη και αδελφότητα στους λαούς της γης!

Με την εκτίμησή μου και την αγάπη μου.
Δέσπω Καρβέλη
Εκπαιδευτικός - Συγγραφέας

«Π»: Ευχαριστούμε την κ. Δ. Καρβέλη για τα καλά της λόγια και τις ευχές της. Της ευχόμαστε να είναι πάντα καλά. Μας δίνει δύναμη να συνεχίσουμε...

Για τη βιβλιοθήκη του «ΠΥΡΡΟΥ»
Σας παρακαλώ όπως δεχθείτε την προσφορά ενός αντιτύπου του βιβλίου μου «Βραδέτο - το μπαλκόνι του Ζαγορίου - αναδρομές και διαδρομές», για να εμπλουτίσετε τη βιβλιοθήκη σας. Το βιβλίο είναι μια προσπάθειά μου για τη συγκέντρωση όλων των γραπτών μνημίων με θέμα το Βραδέτο.
Στέφανος Χρηστογούλας - Ιωάννινα
«Π»: Συγχαρητήρια για την προσπάθειά σας, ευχαριστούμε και με την πρώτη ευκαιρία θα το παρουσιάσουμε από τις σελίδες του «ΠΥΡΡΟΥ».

Στα Καλάβρυτα, με μια ομάδα νέων Ηπειρωτών

ΣΤΙΣ 13 ΚΑΙ 14 ΜΑΡΤΗ η Αδελφότητα Θεοδωριαντών πραγματοποιήσε εκδρομή για τους νέους του χωριού και όχι μόνο, στην ευρύτερη περιοχή των ιστορικών Καλαβρύτων. Μία κωμωπία στα ανατολικά του νομού Αχαΐας, ιστορικό, διανοητικό και οικονομικό κέντρο της εφορίας, σε 750 μέτρα υψόμετρο. Το σημερινό τους όνομα το πήραν το Μεσαίωνα και σημαίνει Καλά Βρυτά=Καλές βρύσες.

Ο πρώτος προσορισμός, ήταν το χιονοδρομικό κέντρο στην περιοχή των Καλαβρύτων, στο όρος Χελμός, σε υψόμετρο 1.650 μ., που ήταν η βάση του κέντρου. Ο Χελμός είναι το τρίτο σε ύψος βουνό του Μωριά. Από τον Χελμό πηγάζουν οι ποταμοί Βουραϊκός, Κράθης και Αροάνιος. Το

σημείο μας στο χιονοδρομικό κέντρο, ακολουθήσε φαγοπότι σε ένα ζεστό ταβερνάκι στη γραφική Ζαχλωρό, ένα μικρό χωριό που απλώνεται γύρω από το σταθμό του τραίνου. Το όνομα Ζαχλωρού προέρχεται από το Ζαχλό, που σημαίνει

πολύ χορτάρι. Το πρόγραμμα της δεύτερης και τελευταίας μέρας είχε ως προσορισμό την αφετηρία του φαραγγιού, του Βουραϊκού ποταμού, όπου και θα το διασχίζαμε με τα πόδια, ακολουθώντας τις γραμμές του περιήμου και γνωστού οδοντωτού σιδηρόδρομου και τερματισμό στο Διακοφτό. Η διαδρομή είναι προσπτή, επειδή ακολουθεί τις ράγες του τραίνου.

Οι οδοί που εντυπωσιάστηκαν από το θέμα της διαδρομής. Είδαμε το ουράνιο τόξο να σχηματίζεται κάτω από καταρράκτες, περάσαμε από λαξευτά τούνελ, από ένα σπήλαιο σκαλισμένο στα κοκκινώχρωμα βράχια, με σταλακτίτες και σταλαγμίτες. Οι μικρές και μεγάλες πέτρινες και μεταλλικές τοξωτές γέφυρες που βρήκαμε στο διάβα μας ήταν αξιοθαύμαστες. Ο Βουραϊκός ποταμός ρέει με βόρεια κατεύθυνση στα δυτικά του νομού Αχαΐας. Κατά μία εκδοχή, ο Ηρακλής αναπόσει τη Βούρα, κόρη του Νεφελιγέρη και της Ελίκης κι άνοιξε το πέρασμα, για να φτάσει κάτω στη θάλασσα και να τη συναντήσει. Η Βούρα είχε δώσει το όνομά της στην αρχαία ομώνυμη πόλη, που την είχαν ιδρύσει οι Ίωνες. Αν' αυτήνη πήρε το όνομά του και ο Βουραϊκός ποταμός.

Μετά από πορεία 4 ωρών περίπου φτάσαμε στο Διακοφτό. Και επιστροφή για Αθήνα. Με μια στάση στην Ακράτα, όπου μας περίμενε ο Πρόεδρος της Αδελφότητας Σ. Σκουτέλας και μας έκανε το τραπέζι στην εξοχική του οικία. Να πούμε και ένα ευχαριστώ για αυτή του την πρωτοβουλία. Πέρασαμε ένα όμορφο σαββατοκύριακο, μακριά από τη καθημερινότητα της Αθήνας και συμφορήσαμε να ξαναδιοργανώσουμε και πάλι μια εκδρομή.

ΧΡΗΣΤΟΣ Π. ΣΚΟΥΤΕΛΑΣ

ΤΟ ΝΕΟ Δ.Σ. ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΗΠΕΙΡΟΥ

Πρόεδρος: ΧΑΛΑΤΣΑ ΕΥΑ, Αντιπρόεδρος: ΖΑΡΑΝΙΚΑ ΡΟΥΛΑ, Γεν. Γραμματέας: ΜΠΑΛΤΟΓΙΑΝΝΗ ΕΥΓΕΝΙΑ, Ειδ. Γραμματέας: ΓΙΑΤΣΙΟΥ ΕΛΣΑ, Ταμίας: ΝΤΟΓΑΝΟΥ ΑΡΤΕΜΙΣ, Έφορος Πολιτιστικών: ΚΟΝΤΗ ΓΙΑΝΝΑ. Μέλη: ΚΑΛΑΜΑΚΗ ΚΑΛΙΡΡΟΗ, ΡΟΥΣΑΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ, ΣΤΕΡΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΑ, ΜΠΕΛΛΙΟΥ ΒΟΥΛΑ, ΚΙΤΣΑΡΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ, ΜΙΧΕΛΗ ΣΟΦΙΑ, ΒΑΖΑΚΑ ΜΑΡΙΑ, ΠΑΛΛΙΟΥ ΜΑΡΙΑ, ΣΙΑΝΟΥ ΕΛΕΝΗ, ΚΑΤΣΙΚΟΠΟΥΛΟΥ ΞΑΝΘΗ, ΡΑΠΤΗ ΡΙΤΑ, ΚΙΤΣΑΚΗ ΜΑΡΙΑ, ΝΕΣΤΟΥ ΦΩΤΕΙΝΗ. Εκτελεστική Γραμματέα: Ν. Ιωαννίνων ΧΑΛΑΤΣΑ ΕΥΑ - ΚΙΤΣΑΡΑ ΕΛΕΞΑΝΔΡΑ, Ν. Άρτας ΜΙΧΕΛΗ ΣΟΦΙΑ, Ν. Θεσπρωτίας ΡΟΥΣΑΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ, Ν. Πρέβεζας ΣΙΑΝΟΥ ΕΛΕΝΗ.

«Ο ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΗΠΕΙΡΟΥ είναι μία οργάνωση ξεχωριστή που αντέχει στο χρόνο και στη φθορά. Εξ άλλου η φθορά έρχεται όλη με το πέρασμα του χρόνου, αλλά με το ξεπέρασμα της ζωής. Και εμείς είμαστε ζωντανές, γι' αυτό πρέπει να είμαστε ενωμένες και να παραμείνουμε έτσι. Αν δεν αισθανθούμε την παντοδυναμία της ένωσης θα παραμείνουμε μονάδες και ως μονάδες το μοναδικό πεπρωμένο είναι η αφάνεια. Όπως ένα δεμάτι ξύλα, για παράδειγμα, αν κάποιος δοκιμάσει να το σπάσει δεν μπορεί, εάν τα πάρει ένα ένα όλα θα σπάσουν».

Από την ομιλία της Προέδρου ΕΥΑΣ ΧΑΛΑΤΣΑ στην πρώτη συνεδρίαση του Διοικητικού Συμβουλίου

Το χρονογράφημά μας για τον γανωντζή της Μουρκάνας

ΤΟ ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΗΜΑ μας με τίτλο «Ο γανωντζής της Μουρκάνας στα Εξάρχεια», το οποίο δημοσιεύτηκε στο τεύχος 18 του «ΠΥΡΡΟΥ», δημιούργησε αίσθηση, ζήτησε σε πολλούς μήνες. Αρκετοί, μάλιστα, αναρωτήθηκαν αν είναι αληθινό το περιστατικό, στο οποίο αναφερθήκαμε. Το χρονογράφημα δημοσιεύθηκε στην καθημερινή εφημερίδα της Καρδίτσας «ΝΕΟΣ ΑΓΩΝ», στην οποία γνωστοποιήθηκε από τον κ. Γεώργιο Ν. Τσαγκούλη, συμπατριώτη μας που διαμένει στα Τρίκαλα. Από τον κ. Τσαγκούλη, πήραμε την παρακάτω επιστολή. Τον ευχαριστούμε για τα καλά του λόγια και για τη σημασία που έδωσε στο κείμενό μας.

Αξιότιμε και αγαπητέ κ. Ανδρέα Ρίζο, Διευθυντά του εξαιρετικού περιοδικού - εφημερίδας «ΠΥΡΡΟΣ». Το παρόν, όπως και όλη η ύλη της εφημερίδας, κείμενο μας ευχαρίστησε και μας συνέκρινε. Θερμά συγχαρητήρια. Τον «ΠΥΡΡΟ» τον έδωσα εδώ στα Τρίκαλα σε φίλο μου δημοσιογράφο και εκδότη, που είναι από την Ήπειρο, ήρθαν στα Τρίκαλα ως καλατζήδες οι γονείς του προπολεμικός και θα το αξιοποιήσει καταλλήλως. Παράλληλα, έδωσα σε φωτοτυπία το θαυμάσιο κείμενο και στην ημερήσια εφημερίδα της Καρδίτσας «ΝΕΟΣ ΑΓΩΝ», που ο Διευθυντής του είχε την καλοσύνη και το δημοσίευσε. Θερμά συγχαρητήρια και πάλι.

Γεώργιος Ν. Τσαγκούλης
Τρίκαλα

ΠΥΡΡΟΣ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ - ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΩΝ ΗΠΕΙΡΩΤΩΝ ΤΗΣ ΔΙΑΣΠΟΡΑΣ

**ΕΠΙ-
ΣΗΜΑΝ-
ΣΕΙΣ**

Πασχαλινές ευχές από τη Δημοτική Ραδιοφωνία Πρέβεζας

Λαμπερό μήνυμα, Πασχαλινές οι ελπίδες,
στην πιο όμορφη εποχή του χρόνου.
Οι εργαζόμενοι στη Δημοτική Ραδιοφωνία
Πρέβεζας στέλνουν σε όλους γιορτινές ευχές,
για καθημερινή Ανάσταση ψυχής.

Η ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΙΕΡΟΜΝΗΜΗΣ

ΜΕ ΑΥΤΟΝ ΤΟΝ ΤΙΤΛΟ κυκλοφόρησε το πρώτο φύλλο της εφημερίδας της Αδελφότητας Ιερομνήμης Ιωαννίνων. Εκδότης - Διευθυντής είναι ο πρόεδρος Κώστας Κολιός, ενώ υπεύθυνος ύλης - σύνταξης και διακίνησης ο Χρήστος Τσιάλλης του Μάρκου. Αξιόλογη προσπάθεια, η οποία έρχεται να εμπλουτίσει το πάνθεον των εντύπων της Ηπειρωτικής Διασποράς και να συμβάλει στην προβολή της Ιερομνήμης. Καλοτάξιδη!

■■■ **ΤΟ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟ** τεύχος του «ΠΥΡΡΟΥ» ήταν, εξ ολοκλήρου, εκλογικό, ως μια προσπάθεια να ενημερώσουμε τους Ηπειρώτες για τις υποψηφιότητες των συμπατριωτών μας, στην Ήπειρο και στην υπόλοιπη Ελλάδα. ■■■ **ΑΝ ΚΑΙ ΕΙΧΑΜΕ** επιφυλάξεις, εν τούτοις το τεύχος έγινε ενθαρρυντικά δεκτό από τους φίλους μας, καθώς ο «ΠΥΡΡΟΣ» ήταν το μόνο Ηπειρωτικό έντυπο, το οποίο κάλυψε κατά ένα πολύ μεγάλο μέρος τους Ηπειρώτες υποψηφίους με τα βιογραφικά τους. ■■■ **ΩΣ ΕΚ ΤΟΥΤΟΥ** έγινε και συλλεκτικό - αρχαιακό τεύχος. ■■■ **ΒΕΒΑΙΩΣ** όσοι υποψήφιοι δεν συμπεριελήφθησαν σε αυτό το τεύχος, αυτό συνέβη όχι με δική μας ευθύνη. ■■■ **Ο,ΤΙ ΥΛΙΚΟ** έφθασε στα γραφεία μας με τη φροντίδα των υποψηφίων, αξιοποιήθηκε. ■■■ **ΒΕΒΑΙΩΣ**, κάναμε και μια δημοσιογραφική «πατάτα». Αναφέραμε τον Γιώργο Παρταλίδη ως υποψήφιο της ΝΔ στη Β' Εκλογική Περιφέρεια Αθηνών. Αλλά δεν μπορούσαμε να κάνουμε αλλιώς, αφού ο ίδιος διένειμε προεκλογικό υλικό με την υποψηφιότητά του. Την τελευταία, όμως, στιγμή κόπηκε. ■■■ **ΚΑΤΑ ΤΑ ΑΛΛΑ** αυτό το τεύχος είχε και τα αρνητικά του. Μας πήγε λίγο πίσω στην υπόλοιπη ύλη, φροντίσαμε όμως στο παρόν τεύχος να αποζημιώσουμε, όσο μπορούσαμε, τους αναγνώστες μας. Και όποιο υλικό είναι στα χέρια μας θα το αξιοποιήσουμε. ■■■ **ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΟΥΜΕ** τις δραστη-

ριότητες Αδελφοτήτων, τις οποίες παρακολουθήσαμε ή μας γνωστοποιήθηκαν από τους υπευθύνους τους. ■■■ **Η «ΠΙΤΑ ΤΟΥ ΗΠΕΙΡΩΤΗ»**, φέτος έγινε στο Κλειστό Δημοτικό Γυμναστήριο Περιστερίου, την Κυριακή, 1 Φεβρουαρίου 2004. Δεκάδες χορευτικά και μουσικά συγκροτήματα έδωσαν τον τόνο στη γιορτή. ■■■ **ΣΤΙΣ ΚΑΘΙΕΡΩΜΕΝΕΣ ΒΡΑΒΕΥΣΕΙΣ** απονεμήθηκαν τιμητικές διακρίσεις στους: Γρηγόρη Καψάλη από το Ζαγόρι, κλαρινίστα, Νικόλαο Σκόπα από Τσαμαντά Θσπρωτίας, εκπαιδευτικό - συγγραφέα, Γυμναστικό - Αθλητικό Σύλλογο «Αναγέννηση» Άρτας τμήμα Χάντ - μπολ Γυναικών, Σύλλογο Γυναικών Ζίτσας, Πολιτιστικό Σύλλογο Νέων Βίτσας Ζαγορίου, Βυζαντινή Χορωδία Ιεράς Μητροπόλεως Νικοπόλεως και Πρεβέζης, Αδελφότητα Αγναντιών Άρτας, Αδελφότητα Βρυσούλας Ιωαννίνων και Σύλλογο Ηπειρωτών Περιστερίου. ■■■ **ΑΝΤΕ ΚΑΙ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ** στο Στάδιο Ειρήνης και Φιλίας. ■■■ **ΥΠΟ ΤΗΝ ΑΙΓΙΔΑ** του Προέδρου της Δημοκρατίας κ. Κ. Στεφανόπουλου έγινε στις 14 Ιανουαρίου 2004 στην αίθουσα του Πολεμικού Μουσείου εκδήλωση αφιερωμένη στον Εθνικό Ευεργέτη Γεώργιο Αβέρωφ με θέμα «Η συνδρομή του στην αναβίωση των Ολυμπιακών Αγώνων». Την εκδήλωση διοργάνωσε ο Εξωραϊστικός Σύλλογος Μετσόβου (έδρα Αθήνα) με τη συνεργασία της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Ιωαννίνων,

Από τώρα ο Σύλλογος Ηπειρωτών Άνω Λιοσίων προετοιμάζει το 3ο Σεμινάριο Παραδοσιακών Χορών, για τις 12-13-14 Νοεμβρίου 2004. Θα επανέλθουμε στο θέμα. Προς το παρόν, για πληροφορίες στον πρόεδρο του Συλλόγου Ανδρέα Ξεϊνή, Τηλ.: 210 24.75.672 - 6972 018310.

του Δήμου Μετσόβου και της Ελληνικής Κοινότητας Αλεξάνδρειας. ■■■ **ΑΦΙΕΡΩΜΕΝΗ** στον Ηπειρώτη Ζωγράφο Κώστα Μαλάμο και στα 90 χρόνια του, ήταν αφιερωμένη η έκθεση ζωγραφικής που διοργανώθηκε από 17 Φεβρουαρίου - 20 Μαρτίου 2004 στη γκαλερί «Αργώ», στην Αθήνα. Παρουσιάστηκαν έργα του για πρώτη φορά. ■■■ **ΠΟΛΥΘΕΑΜΑ** με τίτλο «Και επί γης Ειρήνη!» παρουσίασε στις 18 Ιανουαρίου 2004, στο Πνευματικό Κέντρο Ρουμελιωτών η Αδελφότητα Μαζαρακίου Ιωαννίνων, με τη συμβολή και του «ΠΥΡΡΟΥ». Ειδικό αφιέρωμα έγινε στην Κύπρο. Πανηγύρι της γνώσης, των ματιών και της ψυχής, το ονόμασε ο δραστήριος πρόεδρος της Αδελφότητας Διονύσης Ζηκόπουλος. ■■■ **ΣΤΟΝ ΔΗΜΟ ΖΩΓΡΑΦΟΥ** η Ηπειρωτική παροικία έχει τη δική της δυναμική παρουσία, μέσα από τη δράση του Συνδέσμου Ηπειρωτών. Αυτό φάνηκε και στην ετήσια γιορτή του Συνδέσμου στις 25 Ιανουαρίου 2004, που έγινε στο Πνευματικό Κέντρο του Δήμου. Κόπηκε η πίτα και έγιναν ομιλίες. Ο πρόεδρος Κ. Παπακωνσταντίνου αναφέρθηκε στη δράση του Συνδέσμου, ενώ η φιλόλογος Ε-

λένη Παππά ανέπτυξε το θέμα «Ηπειρώτες - πιστοί στην παράδοση». ■■■ **Η ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ ΠΥΡΓΟΥ ΚΟΝΙΤΣΑΣ** μας εξέπληξε ευχάριστα και φέτος με το ημερολόγιό της για το 2004, το οποίο επιμελήθηκε η πρόεδρος Ελένη Γαλάνη. Με αφορμή το Ολυμπιακό έτος 2004, ανατρέχει στους κλασικούς χρόνους της Ελλάδος, με μια ενδιαφέρουσα επανασύνδεση του δικού μας καθημερινού χρόνου με τα ημερολόγια των ανθρώπων εκείνης της μακρινής εποχής. ■■■ **ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟ ΞΕΦΑΝΤΩΜΑ** στις 7 Φεβρουαρίου στη Μαρούλα Αττικής, στην ετήσια γιορτή του Πανηπειρωτικού Συλλόγου Ασπροπύργου. Ο Σύλλογος, όπως μας δήλωσε ο πρόεδρος Κώστας Ζηκόπουλος, βρίσκεται πολύ κοντά στη δημιουργία ιδιόκτητης Ηπειρωτικής Στέγης. ■■■ **Η ΑΛΛΑΟΥΣΙΑ**, (Μπιρμπιλάτο ή Τζαμάλα), πανάρχαιο Ηπειρωτικό έθιμο, αναβίωσε και φέτος στις 22 Φεβρουαρίου 2004 στη Μάνδρα από το Σύλλογο Ηπειρωτών Θριασίου Πεδίου. ■■■ **ΣΤΗΝ ΚΟΡΙΝΘΟ** ο Σύλλογος Ηπειρωτών έχει έντονη παρουσία. Αναλυτικότερα προ-

«Π»

ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ “Πέτρα”

Η εξειδίκευση

- ✓ στην Ηπειρωτική Εφημερίδα
- ✓ στο Ηπειρωτικό Περιοδικό
- ✓ στο Ηπειρωτικό Βιβλίο
- ✓ στο Ηπειρωτικό Έντυπο

Κι ακόμη: **ΑΦΙΣΕΣ - ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΑ - ΛΕΥΚΩΜΑΤΑ & ΚΑΘΕ ΕΝΤΥΠΟ**

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗΣ ΘΕΜΑΤΟΓΡΑΦΙΑΣ

ΙΔΙΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ:

● «ΠΥΡΡΟΣ» (Διμηνιαία εφημερίδα - περιοδικό των Ηπειρωτών της Διασποράς)

● ΑΡΧΕΙΟ ΤΥΠΟΥ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗΣ ΔΙΑΣΠΟΡΑΣ (Α.Τ.Η.Δ.)

10
Χρόνια Προσφοράς
στην Ήπειρο &
στους Ηπειρώτες

ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ 32, 106 83 ΑΘΗΝΑ - ΤΗΛ.: 210 82.33.830 - FAX: 210 82.38.468